

24.12.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**24 Aralık 2020
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

24 Aralık 2020 Perşembe

YASAMA BÖLÜMÜ

TBMM KARARLARI

1273 Hudut, Şümül, Miktar ve Zamanı Cumhurbaşkanınca Takdir ve Tayin Olunacak Şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Gerektiği Takdirde Türkiye Sınırları Dışında Harekât ve Müdahalede Bulunmak Üzere Yabancı Ülkelere Gönderilmesi, Bu Kuvvetlerin Cumhurbaşkanının Belirleyeceği Esaslara Göre Kullanılması ile Risk ve Tehditlerin Giderilmesi İçin Her Türlü Tedbirin Alınması ve Bunlara İmkân Sağlayacak Düzenlemelerin Cumhurbaşkanı Tarafından Belirlenecek Esaslara Göre Yapılması İçin Anayasa’nın 92’nci Maddesi Uyarınca 02.01.2020 Tarihli ve 1238 Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararıyla Verilen İznin Süresinin 02.01.2021 Tarihinden İtibaren On Sekiz Ay Uzatılmasına Dair Karar

1274 Türk Silahlı Kuvvetleri Unsurlarının NATO’nun Afganistan’da İcra Etmekte Olduğu Kararlı Destek Misyonu ve Devamı Kapsamında Yurt Dışına Gönderilmesi, Aynı Amaçlara Yönelik Olmak Üzere Yabancı Silahlı Kuvvetlerin Anılan Misyon’a Katılmak Amacıyla Ülkemiz Üzerinden Afganistan’a İntikali ile Geri İntikali Kapsamında Türkiye’de Bulunması ve Bunlara İmkân Sağlayacak Düzenlemelerin Cumhurbaşkanı Tarafından Belirlenecek Esaslara Göre Yapılması İçin, 06.01.2015 Tarihli ve 1079 Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile Verilen ve Son Olarak 25.12.2018 Tarihli ve 1206 Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile Uzatılan İznin Süresinin Anayasanın 92’nci Maddesi Uyarınca 06.01.2021 Tarihinden İtibaren On Sekiz Ay Uzatılmasına Dair Karar

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Ölçü ve Ölçü Aletlerinden Alınacak Muayene ve Damgalama Ücret Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- 2021 Yılı Tanıklık Ücret Tarifesi

- 2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (2021/1)
- 2020 Yılı Kasım Ayına Ait Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
- 2020 Yılı Kasım Ayına Ait Tamamlama Vizesi Yapılan Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
- 2020 Yılı Kasım Ayına Ait İptal Edilen Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
- Su, Elektrik ve Gaz Sayaçları Tamir ve Ayar Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ (No: MSÜGGM-2020/33)
- 5957 Sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 10 uncu Maddesinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ
- Koronavirüs Salgını Nedeniyle Verilecek Hibe Desteği Programı ve Uygulama Esasları Hakkında Tebliğ
- N Kolay Ödeme Kuruluşu A.Ş.’nin Faaliyet İzni Kapsamının Genişletilmesine İlişkin Karar
- Hızlıöde Elektronik Para ve Ödeme Hizmetleri A.Ş.’ye Elektronik Para Kuruluşu Olarak Faaliyet Göstermek Üzere Faaliyet İzni Verilmesine İlişkin Karar
- Paybull Ödeme Hizmetleri A.Ş.’ye Ödeme Kuruluşu Olarak Faaliyet Göstermek Üzere Faaliyet İzni Verilmesine İlişkin Karar

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 5/11/2020 Tarihli ve 2015/12486 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 5/11/2020 Tarihli ve 2016/7749 Başvuru Numaralı Kararı

Bakan Pakdemirli: 2021'de önceliğimiz üreticiyi korumak, tüketiciyi kollamak olacaktır

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, gelecek yıl önceliklerinin "üreticiyi korumak ve tüketiciyi kollamak" olacağını belirterek, "2021 yılında sektörümüzü tarımsal destekler ve müdahale alımlarının yanında tarım, orman ve sulama yatırımlarıyla büyütmeye ve desteklemeye devam edeceğiz." dedi.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, 3. Tarım ve Orman Şurası Eylem Planları 1. Yıl Değerlendirme Toplantısı'na katılarak, yıl içinde hayata geçirilen eylem planlarını kamuoyuyla paylaştı.

Bu yıl kırsal kalkınma alanında, ekonomik yatırımlar, Avrupa Birliği (AB) Kırsal Kalkınma Programı (IPARD), Kırsal Kalkınmada Uzman Eller ve ORKÖY destekleri kapsamında 16 bin 629 projeye 1,1 milyar lira destekleme yaptıklarını dile getiren Pakdemirli, kırsal kalkınma destekleri kapsamında 545 genç ve kadın yatırımcıya 137 milyon lira hibe ödemesi gerçekleştirdiklerini söyledi.

Pakdemirli, yapılan yasal düzenlemeyle köy veya belde belediyesi iken mahalleye dönüştürülen yerleşim yerlerinin kırsal mahalleye dönebileceğine ve bu sayede kırsal alan avantajlarından yararlanabileceğine dikkati çekerek şöyle devam etti: "Bu yerler, tarımsal üretim amacıyla kullanılan bina, arsa ve araziler ile mesken olarak kullanılan binalar emlak vergisinden muaf olacak. Tarımsal amaçlı ve diğer yapılar için alınması

gereken bina inşaat harcı ile imarla ilgili harçlar alınmayacak. Alınması gereken diğer vergi, harç ve harcamalara katılma payları yüzde 50 indirimli uygulanacak. İçme ve kullanma suları için alınacak ücret en düşük tarifenin iş yerleri için yüzde 50'sini, konutlar için yüzde 25'ini geçmeyecek şekilde belirlenecek." diye konuştu.

Bu yıl yatırım kapsamına alınan 13 tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi (OSB) ile toplam sayının 47'ye yükseldiğini belirten Pakdemirli, bu projelerin tamamı faaliyete geçtiğinde 50 bin kişiye istihdam sağlanacağını bildirdi. Pakdemirli, Türkiye'nin doğa turizminde uluslararası marka haline gelmesi için de uluslararası ve yurt içi kullanıma açılacak Doğa Turizmi Mobil Uygulama Projesi'ni tamamladıklarını, çalışmalar kapsamında Artvin, Kahramanmaraş, Amasya, Kütahya ve İstanbul'un eko turizm planlarını hazırladıklarını ifade etti.

"133 ürüne coğrafi işaret tescili alındı"

Tarım ve orman ürünlerindeki markalaşma altyapı çalışmaları kapsamında bu yıl 133 ürünün daha coğrafi işaret olarak tescil edildiği bilgisini veren Pakdemirli, "Gaziantep baklavası, Aydın inciri, Malatya kayısısında sahip olduğumuz AB coğrafi işaret tescillerimize, 2020 yılında Aydın kestanesi ve Milas zeytinyağını ekleyerek AB coğrafi işaretini 5'e çıkarıyoruz. Coğrafi işaret ve geleneksel ürünlerin denetlenmesine ilişkin yönetmelik taslağını hazırladık. Marka yönetmeliğini ise hazırlayarak hukuki süreci de başlattık." dedi.

Pakdemirli, desteklerle su ürünleri yetiştiriciliği üretim miktarının bu yıl 400 bin tona ulaşmasını beklediklerini dile getirerek şunları ifade etti: "Denizlerde ve iç sularda taşıma kapasitesi belirlenen yetiştiricilik alanları sayısını 28'den 32'ye çıkardık. Su kaynaklarımızda 8,2 milyon balıklandırma yaptık. Ülkemizin ve Avrupa'nın ilk tarıma dayalı ihtisas su ürünleri organize sanayi bölgesini Adana Karataş'ta kuruyoruz. Bu OSB, 215 havuz, işleme tesisi ile yeni türleri geliştirmek için ileri teknolojiye teknokente sahip olacak ve 3 bin kişiye istihdam sağlayacak."

Pakdemirli, tarım topraklarının korunması kapsamında, arazilerin hobi bahçeleriyle bölünmelerini engellediklerine dikkati çekerek, "2020 yılında koruma alanı ilan edilen büyük ova sayısını 264'ten 315'e çıkardık. 2023 için belirlediğimiz 300 ova hedefine, 2020'de ulaşmış olduk. 2020'de yaklaşık 545 bin hektar alanın toplulaştırma çalışmalarını tamamladık." diye konuştu.

Kırsalda su ve sulama için 11 milyar liralık yatırım

Kırsalda su ve sulama sorunu kalmaması için bu yıl 11 milyar liralık yatırım yaptıklarını dile getiren Pakdemirli, şu bilgileri verdi: "15 baraj, 38 gölet, 6 HES, 150 taşkın koruma tesisi, 18 içme suyu ve atık su, 75 sulama tesisi faaliyete alınmıştır. 2021'i su ve sulama yatırımlarında hamle yılı olarak tasarladık. 2021 yılında 51 baraj ve 39 gölet ve bent bitirilerek depolama sayısı 1617'ye, arazi toplulaştırma çalışmalarında biten proje sayısı 307'ye, toplulaştırma yapılan alan 6 milyon hektara

ulaşacaktır. İçme suyu tesis sayısı 382'ye ulaşacak ve temin edilecek içme suyu miktarı yıllık 4,8 milyar metreküp olacaktır. 137 taşkın tesisi daha bitirilerek tesis sayısı 10 bin 244 olacaktır. Biten sulama tesisi 3 bin 313'e ve sulamaya açılan saha 6,9 milyon hektara ulaşacaktır. Ülkemiz su kaynaklarının bütüncül yönetiminin, korunmasının, iyileştirilmesinin, sektörel ve münferit tahsisinin sağlanmasına ilişkin düzenlemelerin yer aldığı 'Su Kanunu Taslağı' hazırlandı ve Ulusal Su Bilgi Sistemi'ni kurduk."

Pakdemirli, Antarktika'da meteoroloji gözlem istasyonu kurduklarını ve yerli otomobil TOGG'un meteorolojik verilerinin entegrasyon çalışmasını başlattıklarını belirterek, "Meteorolojik veriler kullanılarak bitkisel üretimde turunçgiller, fındık ve üzümde rekolte tahmini çalışmaları başlatılmıştır." dedi.

Orman varlığının 22,6 milyon hektardan 22,9 milyon hektara çıkarıldığını söyleyen Pakdemirli, "Orman yangınlarıyla mücadelede Avrupa ve Türkiye'de ilk defa insansız hava araçları (İHA) kullanılmaya başlandı. 2021'de İHA sayısını 4'e çıkarmayı hedefliyoruz. Yeni nesil, çevreci ve milli yangın söndürme kimyasalları kullanılmaya başlandı. Hızlı haberleşme ve takip için bu yıl Yangın-CELL Haberleşme Sistemi ile Navigasyon Takip Sistemi Dijital Sistemi'ni uygulamaya aldık." diye konuştu. Pakdemirli, odun dışı orman mamulleri dış ticaretinde artık artıya geçildiğini ve yıl sonu hedeflerinin 1 milyar dolar dış ticaret fazlası olduğunu bildirdi.

"20 elektrikli traktör tamamlanmak üzere"

Tarımda Ar-Ge ve teknoloji kullanımı konusundaki çalışmalara değinen Pakdemirli, "İlk yerli ve milli elektrikli traktörümüzün üretimine geçtik. 105 beygir gücünde olan bu traktörden 20 adedinin üretimi tamamlanmak üzere. Ayrıca 65 beygir gücündeki Elektrikli Bahçe Traktörü Prototipi Geliştirme Projesi, Bakanlığımız ve üniversite iş birliği çerçevesinde otonom ilaçlama robotu ile değişken oranlı ilaç uygulama projesi çalışmaları devam etmekte. Akıllı küpe uygulamasının 20 bin hayvanda deneme çalışmasına başlanılmıştır." dedi.

Pakdemirli, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile yapılan yazılım entegrasyonu ile tarım arazilerinin devir işlemlerinde 5 günlük işlem süresini 24 saatin altına düşürdüklerine dikkati çekti.

Dijital Tarım Pazarı uygulamasıyla "tohumdan çatala" dijital değer zincirini kurmak için önemli bir adım attıklarını vurgulayan Pakdemirli, "Tohumdan sofraya kadar bütün süreci kayıt altına aldık. Böylece üretim, tüketim, fiyat, ihracat ve ithalat dengesini kurmuş olduk. Ürün ve fiyat izleme sistemiyle fiyat hareketliliğini izleyerek üretim-tüketim dengesi ve fiyat dalgalanmalarının kontrol altında tutulmasına katkı sağlıyoruz. Önümüzdeki dönemde tarım sektörünün gelişme alanı yapay zeka, tarımsal teknolojiler ve dijitalleşmeyi içeren Tarım 4.0 sürecidir. Türkiye'nin tarımda öne çıkması, bu ve bunun gibi teknolojileri üretmekle mümkün olacaktır. Bu

kapsamda YÖK ve üniversitelerimizle iş birliği protokolleri imzaladık." ifadelerini kullandı.

Pakdemirli, bu yıl yeni tip koronavirüs salgınına rağmen eylemleri ve faaliyetleri hız kesmeden hayata geçirdiklerini belirterek şunları kaydetti: "Verdiğimiz sözleri ve planladığımız çalışmaları başarıyla tamamladık. 2021'de önceliğimiz, üreticiyi korumak, tüketiciyi kollamak olacaktır. 2021'de sektörümüzü tarımsal destekler ve müdahale alımlarının yanında tarım, orman ve sulama yatırımlarıyla büyötmeye ve desteklemeye devam edeceğiz. Tarım Orman Şurası kapsamında belirlediğimiz bütün eylemleri, 2020'de olduğu gibi 2021, 2022 ve 2023 yılları için aynı gayret ve özveriyle bir bir hayata geçirerek tarım orman altyapımızı daha da güçlendireceğiz."

İklim değışikliğı ürün desenini değıştiriyor

İklimle birlikte yağış rejiminin de değışmesiyle Adana'da pamuğun yerini avokado aldı; Nevşehir lavantayla tanıştı, muz bahçeleri Toroslar'a taşındı

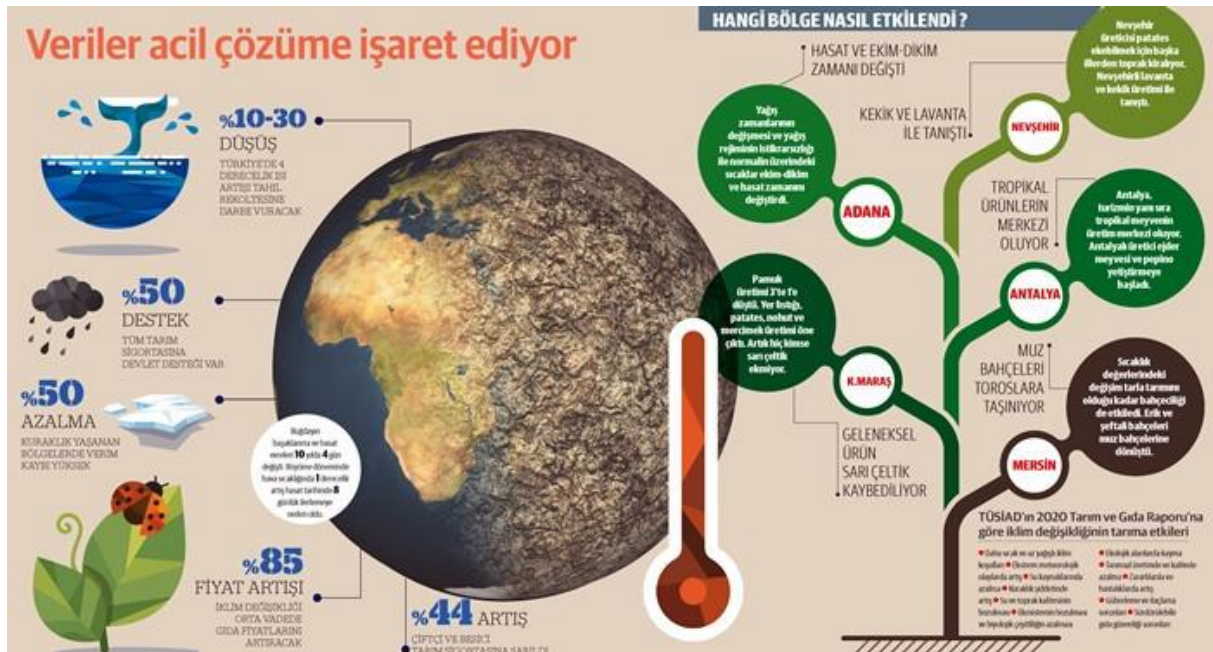

Son yıllarda dünyanın gündemindeki en önemli konular belki de iklim değışikliğı, sera gazları, emisyon değeri ve sürdürülebilirlik. İklim ile ilgili her değışim tarım üretimini doğrudan etkiliyor. Tarımsal üretimde sürdürülebilirlik ve gıda güvenliğinin sağlanması çok önemli bir konu haline geldi. Birçok ülke tarımı stratejik sektör olarak görüyor.

Bölgeler itibariyle farklı etkilenmeler olmakla birlikte Türkiye'nin ürün deseni, üretim miktarı, ürün kalitesi ve hasat zamanı, iklim değışikliğıne bağılı olarak değışiyor.

İklim değışikliğı, çiftçiyi farklı ürünlerle tanıştırdı. Nevşehir'de artık lavanta ve kekik yetişiyor. Kahramanmaraş, yöreye özgü sarı çeltik ekim sahasını tamamen kaybetti. Adana'da pamuk ekim alanları daraldı, birçok üründe hasat zamanı değışti. Antalyalı üretici ejder meyvesi ve pepino ile tanıştı. Türkiye'nin tahıl ambarı Konya buğday üretiminden uzaklaşıyor. Anamurlular muz bahçelerini sahilten dağların eteklerine taşıyor. İklim değışikliğıne dikkat çekmek isteyenlerin klasik anlatımıyla: Karadenizliler Akdeniz iklimini beklemeye başladı.

İklim değişiminin etkilerini araştıran DÜNYA gazetesinin bölge muhabirleri, Türkiye'nin tarımsal üretiminde önemli yeri olan illerdeki ziraat odaları, ticaret borsaları ve çiftçi birliklerinin temsilcileriyle görüştüler.

İklim değişikliğini ciddiye almak ve üretimi planlamak
İklimle ilgili hava değişiklikleri, felaketler, tarımsal üretimi, insan ve doğal yaşamı doğrudan etkiliyor. Artan sel, fırtına, dolu, aşırı sıcaklık, kuraklık gibi düzensiz hava olayları tarımsal üretimi olumsuz etkiliyor. Çiftçinin, üreticinin canını yakmaya başladı. Mayıs ayında sadece 10 günde iklimle ilgili ani hava değişimi, aşırı sıcak, aşırı soğuk, don, dolu ve sel felaketlerinin hepsi kısa sürede yaşandı. Felaketlerden 50'den fazla il etkilendi. Önce 40 dereceyi aşan aşırı sıcak, sonra -1 dereceye kadar düşen aşırı soğuk, dolu, don, fırtına bitkisel üretime büyük zarar verdi. Aşırı sıcak Akdeniz Bölgesi'nde erkenci mandalina, portakal ve bazı limon çeşitlerinde büyük hasara neden oldu. Eskişehir, Kütahya, Afyon ve Konya'nın bir bölümünde aşırı soğuk ve don nedeniyle mısır, ayçiçeği, patates, domates, salatalık, kabak, ceviz ve diğer ürünler zarar gördü. Antalya ve Mersin'de etkili olan fırtına seralarda tahribata neden oldu. Tarımsal üretimin önemli merkezlerinden Antalya'da son yıllarda sel, fırtına, hortum gibi felaketler daha sık yaşanmaya başlandı. İklimle ilgili olarak üretim biçiminde, ürün deseninde değişimler gözlemleniyor. Bir çok bölgede kuraklık etkili oldu. Yağış olmaması nedeniyle ürünlerde verim kaybı, kalite sorunu ortaya çıktı. Sadece zeytinde verim kaybı yüzde 20'yi aştı. Zeytinde son 11 yılın en düşük üretimi olacağı tahmin ediliyor. Zeytin ve fındıkta hasat 1 ay gecikti. Tarımda üretim desenindeki değişimi sadece iklim değişikliği ile açıklanamaz. Çiftçi para kazanamadığı için sürekli ürün değişimine gidiyor. Para kazanabilmek için, hangi ürünün fiyatı artarsa ona yöneliyor. Özetle, iklim değişikliğini ciddiye almamız ve değişen yeni koşullara uygun üretim desenini de planlamamız gerekiyor. **(ALİ EKBER YILDIRIM)**

Bal arıları yok oluyor

• Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün 2020 Yılı Kasım Ayı Alansal Yağış Raporu, kurak bir yıl geçirildiğini, kasım ayı yağışlarının mevsim normallerinin yüzde 49 altında olduğunu ortaya koydu. Yaşanan kuraklık tarım, hayvancılık ve arıcılığı olumsuz etkiliyor. Uzmanlar uyarıyor: Ekolojik sistemin gizli kahramanları bal arılarının yok olması gıda üretimini düşürebilir. Doğanın itici gücü olan bal arılarının kuraklıktan en çok etkilenen canlılar olduğunu belirten Bal Uzmanı Ahmet Bağran Aksoy, yaptığı açıklamada, "Kuraklık, arıcılık sektörü için büyük tehlike arz ediyor. Çiçeklenme zamanında bitkilerin susuz kalması arıların bal yapma oranında düşüşe ve toplu arı ölümlerine neden oluyor. Hal böyle olunca yaşanan kuraklıktan dolayı ortalama 17-20 kilo bal alınan kovanlardan ancak 2-3 kilo bal alınabiliyor" dedi.

3 derecelik sıcaklık %25'ten çok kayıp

• TÜSİAD tarafından hazırlanan 2020 Tarım ve Gıda Raporu, tehlikenin boyutlarına işaret ediyor:

• Buğdayın başaklanma ve hasat evrelerinin 10 yılda 4 gün değiştiği, büyüme döneminde hava sıcaklığında 1 derecelik artışın hasat tarihinde 8 günlük ilerlemeyle sonuçlandığı hesaplanmıştır.

• 1,1-1,3 derecelik sıcaklık artışlarında, GSYH'ye değişimi ilk periyotta (2030-2034) %1, ikinci periyotta (2040-2049) ise %1,4'lük bir düşüş görülmektedir.

• 2030-2039 yılları arasında ortalama verim kayıpları % 6-7 civarında, 2040-2049 arasında verim kayıpları ortalaması % 8-9 seviyesine ulaşacak.

• Küresel ortalama sıcaklıktaki her bir derece artış, küresel ortalama arazi verimlerini buğdayda % 6, mısırdaki % 7,4, pirinçte %3,2 azaltacak.

• 3 derecelik sıcaklık artışları (2050 yılı civarında) %25-50 seviyesinde verim kaybına yol açacak.

Dünyada gıda fiyatları %85 artabilir

• 21. yüzyılın stratejik sektörleri arasında gösterilen gıda sektörü, 2050'de 10 milyara ulaşacağı hesaplanan dünya nüfusunun beslenmesinde önemli bir tehdit ile karşı karşıya. Araştırmalar, 2050 yılında dünya nüfusunu beslemek için tarım ve gıda üretiminin, bugünkü düzeyinden en az yüzde 50 oranında artırılması gerektiğini belirtiyorlar. BM Dünya Meteoroloji Örgütü ve BM Çevre Programı tarafından 1988 yılında insan faaliyetlerinin neden olduğu iklim değişikliğinin risklerini değerlendirmek üzere kurulan Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) Değerlendirme Raporları, iklim değişikliğinin etkisiyle dünyada su kıtlıklarının ve kuraklıkların artacağını, tarımsal verimliliklerin düşeceğini, gıda fiyatlarında dünya genelinde yüzde 85'e varan artışların gerçekleşebileceğini öngörüyor.

Sürdürülebilir bir plan gerekli

Konuyla ilgili araştırmalarında iklim değişikliğinin Türkiye tarımını zannedilenden daha çok etkileyeceğini gördüklerini anlatan Prof. Dr. Gökhan Özertan, "Analitik çalışmalar çerçevesinde iklim değişikliği ile hemen hemen tüm tarla bitkilerinde an az yüzde 10'luk bir kayıptan bahsediliyor. Bu artıştaki ısıya göre yüzde 30'lara kadar çıkabilecek. Türkiye'de 4 derecelik bir ısı artışının tahıl rekoltesini yüzde 30 civarında düşürmesi bekleniyor. Türkiye'nin birçok problemi yaklaşık 50 yıllık. Sürdürülebilirliği sağlayabilmek için toprağımızı ve su kaynaklarımızı bir program çerçevesinde kullanmamız lazım" dedi.

%30'a varan verimlilik kaybı yaşandı

Türkiye Gıda ve İçecek Sanayii Dernekleri Federasyonu'nun (TGDF) hazırlattığı "Türkiye'de İklim Değişikliği ve Tarımda Sürdürülebilirlik" başlıklı raporda da tespit ve önerilerde bulunuldu. Türkiye'deki tarım faaliyetlerinin, kuraklık olayları karşısında hassas olduğunun altı çizilen raporda, bitkiler bazında yapılan kuraklık-verim değerlendirmelerinde kuraklık yaşanan dönemlerde bitkisel verimlilikte yüzde 30'lara varan oranlarda azalmalar tespit edildiği belirtildi.

Tarım sigortasına yönelimde büyük artış var

Tarım'dan DÜNYA'ya yapılan açıklamada, iklim değişikliğinin son yıllarda tarım sigortasına olan eğilimi artırdığı, üreticilerin tarım sigortası konusunda daha fazla bilinçlendiği belirtildi. TARSİM'den yapılan açıklamaya göre; TARSİM Sistemi'nde teminat kapsamı her yıl kademeli olarak genişletiliyor. Sigorta ürünleri ve uygulamalar çeşitleniyor, üreticilere sağlanan devlet prim desteği oranı da artırılıyor. Tüm tarım sigortası branşlarında üreticinin primine %50 oranında devlet desteği sunuluyor. Bitkisel Ürün Sigortası'nda meyvelerde don riski için devlet desteği oranı ise %67'ye varıyor.

Tarım sigortalarında 7 farklı sigorta branşı bulunuyor.

- Bitkisel Ürün Sigortası,
- Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası,
- Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası,
- Sera Sigortası,
- Kümes Hayvanları Hayat Sigortası,
- Arıcılık Sigortası
- Su Ürünleri Hayat Sigortası Bitkisel Ürün Sigortasında;
- Dolu • fırtına • hortum • yangın
- deprem • heyelan • sel • su baskını,
- ayrıca meyvelerde don riskine karşı da güvence altına alınabiliyor.

Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası'nda, Hastalıklar, doğum ve çalınmaya kadar geniş bir yelpaze poliçeye dahil ediliyor.

2016 yılında Türkiye genelinde tüm tarım sigortası branşlarında üretilen poliçe adedi, 1,4 milyon adedin üzerinde. 2020 yılına baktığımızda, 10 Aralık 2020 tarihi itibarıyla üretilen poliçe adedi 2 milyon adedi geçmiş durumda. Bu doğrultuda, %44 civarında bir artış olduğu görülüyor.

Sigortalanan varlık değerine baktığımızda ise 2016 yılında 22 milyar TL iken bugün 75 milyar TL dolayında. Sistemin başlangıcından itibaren üretici ve yetiştiricilerimize 6,9 milyar TL'lik hasar ödemesi gerçekleştirildi. Bu yıl ise 1,2 milyar TL'nin üzerinde hasar ödemesi yapıldı, ödemeler devam ediyor. Türkiye'nin batısından doğusuna doğru gittikçe sigortalılık oranının azaldığı görülüyor. Bu doğrultuda sigorta bilinci özellikle Trakya Bölgesi başta olmak üzere batı bölgelerde daha kuvvetli. Geçen yıl en çok tarım sigortası poliçesi düzenlenen il Tekirdağ idi. İkinci sırada Edirne ve üçüncü sırada ise Konya yer aldı. En çok poliçe düzenlenen ürün açık ara ile "buğday" oldu.

CCPI: Türkiye'nin performansı zayıf

İklim Değişikliği Performans Endeksi 2021, en yüksek emisyonu sahip 57 ülke ve AB'nin iklim değişikliği konusundaki performanslarını değerlendiriyor. Bu ay yayınlanan İklim Değişikliği Performans Endeksi 2021, Avrupa Birliği'nin iklim değişikliğiyle mücadele kapsamındaki ilerleyişinin ülkeler arasında homojen şekilde gerçekleşmediğini gösteriyor. AB bloğunun performansı, diğer ülkelerle kıyaslandığında, üst sıralarda yer alıyor. Türkiye iklim politikası olmamasına rağmen yenilenebilir enerjideki gelişmeler nedeniyle 42.sıraya yükseldi.

İklim değişikliğine uyum seferberliği

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan "İklim Değişikliği ve Tarım" raporunda, iklim değişikliğinden en çok etkilenmesi beklenen bölgelerin başında Türkiye'nin geldiği belirtilerek, "aşırı sıcak günlerin sayısının artacağı öngörülmektedir. Bu nedenle bu sorunun ulusal anlamda ciddiyetle ele alınması gerekmektedir" denildi. İklim değişikliğinin etkilerine hazırlıklı olmak için şu önlemler sıralandı:

- Tarımda iklim değişikliğine uyum seferberliğine geçilmeli
- İklim değişikliğine "Uyum Fonu" acilen oluşturulmalı
- Tarımda İklim Değişikliği Araştırma ve Uygulama Enstitüsü kurulmalı
- Düşük gelirli çiftçilere iklim değişikliğine uyum destekleri sağlanmalı.
- Doğrudan ekim uygulamaları yaygınlaştırılmalı
- Yağmur hasadı uygulamaları yaygınlaştırılmalı.
- Organik tarım için hedef konmalı
- Yüzde 100 basınçlı sulamaya geçilmeli
- Arazi toplulaştırma yaygınlaştırılmalı
- İklim bazlı dinamik tarımsal sigorta yaygınlaştırılmalı
- Risk yönetim odaklı uluslararası ticaret politikaları geliştirilmeli.

Borç yükü altındaki çiftçi, kredilere yönelik acil çözüm bekliyor

Çiftçi borç krizine karşı destek paketi bekliyor

Adana Çiftçiler Birliği Başkanı Mutlu Doğru, takipteki krediler nedeniyle zora düşen çiftçilerin durumuna dikkat çekti.

Doğru, koronavirüs sürecinde önemi daha da artan sürdürülebilir gıda temini için çiftçinin sorunlarının acilen çözülmesi gerektiğini belirtirken, sorunlara ilişkin çözüm önerileri de sundu.

Tarım sektörünün sürdürülebilir kılınması için çiftçinin üretime aralıksız şekilde devam etmesi gerektiğini savunan Doğru, kur artışı ve bunun maliyetlere yansımından her sektörün olduğu gibi tarım sektörünün de olumsuz etkilendiğini söyledi.

Doğru, “Şu anda Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri bünyesinde çalışma yapıldığını duyuyoruz. Yıl sonuna kadar açıklanırsa çiftçimize bir rahatlama getirecektir” dedi.

Tarım sektörünün Bankacılık açısından halen güvenilir bir liman olduğuna vurgu yapan Doğru, bunu rakamlarla açıklayarak, şunları kaydetti: “Bankacılık açısından tarımda takipteki krediler oranı diğer sektörlerle göre daha düşüktür. İçinde bulunduğumuz malum süreçte bir miktar yükselmiş olsa da halen yüzde 4.1 civarındadır. BDDK raporuna göre bu yılın ilk on ayında çiftçilere 125 milyar lira

civarında bankacılık sektörünün verdiği krediler var. 9 milyar lira civarında da tarım kredi kooperatiflerini eklerseniz tarımsal krediler 134 milyar lira civarını buluyor. Geçen yıl ile kıyaslarsak yüzde 16 oranında bir artış söz konusu. Bunu diğer sektörlerle karşılaştırdığımızda ise kredi hacmindeki artış düşük kalıyor. Zira, bankacılık sektörünün ilk on aydaki kredi büyüme hacmi yüzde 36 civarındadır.”

KÜÇÜK ÇİFTÇİ ZORDA

Bu süreçte kredilerin geri ödemesindeki sıkıntıların doğal olduğunu belirten Adana Çiftçiler Birliği Başkanı Mutlu Doğru, “Çünkü maliyetlerimiz arttı. Yükselen hammadde fiyatlarına rağmen çiftçi hasatta bundan yararlanamadığı için zorluk çekiyor. Özellikle de küçük çiftçi çok zor durumda. Ziraat Bankası yeniden yapılandırma yaptı. Ziraat Bankası’nın 75 milyar lira civarında 685 bin çiftçiye kullandırdığı tarımsal kredisi var. Yapılandırmadan ise 120 bin çiftçi yararlandı ve 7 milyar liralık kısım yapılandırıldı. Yani miktar olarak yapılandırılan kredi miktarı yüzde 9 ancak faydalanan çiftçi sayısına baktığımızda yüzde 17’dir. Bu da düşük montanlı kullandırılan küçük çiftçi kredilerinde daha büyük sorun yaşandığını göstermektedir. Tarım Kredi Kooperatifleri kredilerindeki takip oranının da yüksek olması küçük çiftçimizin finansal durumunun zorlaştığını gözler önüne sermektedir.” dedi.

ÇİFTÇİ NE İSTİYOR?

Gelinen bu tabloda çiftçinin beklentisini de dile getiren Mutlu Doğru, şöyle devam etti: “Bizim çiftçimiz için isteğimiz; takipteki kredilerin faizlerinin silinerek, ana para 5 yıldan az olmayacak şekilde uzun vadeye yayılmalı, üretime devam için de çiftçiye düşük faizli yeni işletme kredisi açılmalıdır. Özellikle köyde yaşayan çiftçilerimiz genelde birbirlerine kefil olarak kredi alıyorlar. Akraba, eş dost kefaletiyle yapılan borçlanmalar ödenmeyince köylü birbirinin yüzüne bakamıyor. Bu nedenle yapılacak yapılandırma sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal bir gereklilik haline gelmiştir. Çiftçi, borcu yüzünden kefillerinin önünde başı eğik değil, dik gezebilmelidir.”

Takipte olmayan borçlar için de ödeme gücünü çeken ve borcunu yapılandırmak isteyen çiftçilere, açılış faizi dikkate alınarak, aynı oranla en az 5 yıl taksitli yapılandırma imkanı sunulması gerektiğinin altını çizen Doğru, “BDDK’nın alacağı kararla da yeni açılacak tarımsal kredilerde yılda bir faiz ödemesi şartıyla en düşük vadenin 24 aya çıkarılması ve hayvan varlığının da teminat olarak alınması tarım kesimine büyük bir rahatlama sağlayacaktır. Bu borçlar aksi takdirde ödenemeyecek hale gelecek, bu durum üretime ve rekolteye yansımaktır. Çiftçimizin üretime devamı için en önemli çözüm bekleyen konu budur.”

Esnafa verilecek hibe ve kira desteğinde detaylar belli oldu

Koronavirüs salgını nedeniyle ticari faaliyetleri olumsuz etkilenen esnaf ve sanatkarlar ile gerçek kişi tacirlere verilecek hibe destek programına ilişkin usul ve esaslar belirlendi. Destek başvuruları ve itirazlar elektronik ortamda www.turkiye.gov.tr internet adresi üzerinden yapılacak.

Ticaret Bakanlığı'nın Koronavirüs Salgını Nedeniyle Verilecek Hibe Desteği Programı ve Uygulama Esasları Hakkında Tebliği Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre, destek programı kapsamında hibe, "gelir kaybı desteği" ve "kira desteği" olmak üzere iki şekilde sağlanacak.

Destek programının süresi, Bakanlık internet sitesinden yapılan duyuruda belirtilen sürede başvuruların yapılması kaydıyla 2021 yılının ocak, şubat ve mart ayları olmak üzere üç ay olacak.

Gelir kaybı desteği olarak, ticari kazançları basit usulde tespit edilenlere, vergiden muaf esnafa ve bunların dışında kalan esnaf ve sanatkarlar ile gerçek kişi tacirlere aylık 1000 lira olmak üzere toplamda 3 bin lira hibe desteği sağlanacak.

Gelir kaybı desteğinden faydalanabilecek gerçek kişilerin vergi sicil kayıtlarına göre esas faaliyetlerini yürüttükleri iş yerlerinin kira olması halinde, bu kişilere büyükşehir belediyelerinin bulunduğu yerlerde aylık 750 lira olmak üzere üç aylık toplamda 2 bin 250 lira, diğer yerlerde aylık 500 lira olmak üzere toplamda 1500 lira kira desteği verilecek.

İş yeri kira bedelinin kira desteği tutarının altında olması durumunda iş yeri kira tutarı kadar kira desteği ödenecek.

Hibe ve kira desteğinden yararlanma koşulları

Tebliğle, destek programından yararlanma koşulları da belirlendi. Buna göre, bu destek programından, 14 Aralık'tan önce (bu tarih dahil) vergi mükellefiyetini tesis ettirmiş, ticari kazançları basit usulde tespit edilenler, Bakanlık tarafından belirlenen sektörlerde faaliyet gösteren esnaf ve sanatkarlar ve gerçek kişi tacirler ile yine bu tarih itibarıyla esnaf ve sanatkarlar siciline kayıtlı vergiden muaf esnaflar faydalanabilecek.

Destek programına başvurabilecek esnaf ve sanatkarlar ile gerçek kişi tacirlerin ekonomik faaliyet tanımları başvuru tarihinden önce Bakanlık internet sitesinden duyurulacak, ayrıca yazılı duyuru yapılmayacak. Bakanlıkça yapılan duyurudan sonra ticari faaliyetine yönelik ekonomik faaliyet tanım değişikliği yapanlar hibe desteğinden yararlanamayacak.

Ticari kazançları basit usulde tespit edilenler, esnaf ve sanatkarlar ve gerçek kişi tacirler, hibe desteğinden vergi sicil kayıtlarındaki esas faaliyet konusu üzerinden bir kez faydalanabilecek.

Destek başvurusunda bulunanların faaliyetlerini sürdürdükleri ve kira ödemesi yaptığı birden fazla iş yeri bulunması halinde, başvuruda bulunanlar bir iş yeri için kira desteğinden faydalanabilecek.

Hibe desteğinden faydalanılan dönemlerde vergi mükellefiyetinin faal olarak devam etmesi gerekecek. Destek başvurusu yapanın faal olmadığına anlaşılmaması durumunda bu kişilere ödeme yapılmayacak.

Diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca uygulanan benzer nitelikteki desteklerden faydalanılması, bu destek programından faydalanılmasına engel teşkil etmeyecek.

Başvuru ve itirazlar elektronik ortamda yapılacak

Bakanlık, destek programının uygulanmasına ilişkin başvuru, değerlendirme, kabul, ödeme, uygulama ve diğer süreçlerde protokol yapılan kurum ve kuruluşlar ile bunların taşra teşkilatına görev ve yetki verebilecek.

Destek başvuruları ve itirazlar elektronik ortamda www.turkiye.gov.tr internet adresi üzerinden yapılacak. Başvuruda bulunan tarafından başvuru ve eki taahhütname, elektronik ortamda onaylanacak.

Kira desteği başvurusunda bulunanlardan, söz konusu iş yerinin aylık kira bedeli, açık adresi ve iş yerini kiralayanın kimlik bilgilerini başvuru esnasında beyan etmesi istenecek. Beyanda bulunmayanlara kira desteği ödemesi yapılmayacak.

Destek programı başvuru süresi, 10 günden az olmamak üzere Bakanlık tarafından belirlenecek. Reddedilen başvurular hakkında ret tarihinden itibaren 10 gün içinde Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğüne itiraz edilebilecek.

Destek başvurusunun uygun bulunması halinde ilgilinin banka hesabına destek ödemesi yapılacak.

Ekonomide 2021 bilinmezliği

Merkez Bankası'nın politika faizinde artışa gitmesi beklenirken; ekonomistler 2021'in reform ve erken seçim kısılcacında geçebileceğine işaret ederek, yeni yılda ekonomi yönetiminin önünde bir bilinmezliğin olduğunu ima etti.

ANKARA (Anayurt) - Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikaları Kurulu (PPK), bugün toplanıyor. Ekonomistler, Naci Ağbal başkanlığında gerçekleştirilecek olan yılın son PPK toplantısında politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranında 75-200 baz puanlık artış olabileceğini belirtirken, 2021'de yılın ilk altı ayında iktidarın reform odaklı bir söyleme yönelerek, yabancı yatırımcıyı Türkiye'ye çekmeye çalışılacağını ifade etti. Öte yandan finans analistleri, PPK öncesi Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu'nun (BDDK) kredi kartı ile alışverişlere getirdiği taksit sınırlandırmasını, TL cinsi mevduatlarda sıkılaştırma adımı ve vatandaşın harcama limitini düşürerek, üstü örtük tasarrufa yönlendirme gayreti olarak yorumladı.

Türkiye'de yılın ilk yarısında reform söylemine ağırlık verileceğini belirten iktisatçı Mustafa Sönmez, 2020'nin ilk yarısında yap-işlet-devret modeli ile yapılan kamu yatırımlarının zayıflayabileceğini ifade ederken, ekonomi profesörü Yalçın Karatepe ise iktidarın finans sektörünü memnun etme gayreti içinde olduğunu ve yeni dönemde politika faizinin daha da artabileceğini söyledi.

SÖNMEZ: EKONOMİDE YENİ MODEL DENENİYOR

İktidarın ekonomi yönetiminde yeni bir model denemeye başladığını ve bu doğrultuda da hukuk reformu söylemine yöneldiğini kaydeden Sönmez, şunları kaydetti:

"Bu modelin hedefinde de dış yatırımcıların yeniden Türkiye'ye girişini sağlamak var. Çünkü, dış kaynak girmeği takdirde hem döviz kurunun yükselmesi ihtimali var hem de ekonomik yükümlülükleri yerine getirmek zorlaşıyor, ekonomide büyümeyi yakalamak zorlaşıyor. Onun için de bu modelde asili sebep dış yatırımcının güvenini sağlamak. Bunun için de hem Merkez Bankası hem Maliye ve Hazine Bakanlığı'nda değişiklik yapıldı. İktidar bu noktada 'yeni bir oyun sayfası açıyoruz' dedi ve bunu

desteklemek için bir de hukuk reformu söylemini öne çıkardı. Henüz ortada hiçbir şey olmamasına rağmen. Esas olarak batılı yatırımcıya bir güven vermek, Batı ile ilişkileri güçlendirmek, yüzünü batıya dönüyormuş gibi yapmak var bu modelde. Sonuç olarak bu modelde yerleşik hale geldiğini göstermek için Merkez Bankası'nın faizleri artırmak gibi bir kara aldığını gördük. Önümüzdeki süreçte daha da artırılabilmesine dair işaretler var. Bugün de en az 1, 1.5 puanlık bir artış olacağı görülüyor. Bu politikalarındaki kararlılığını da göstermek adına bunu yapacaklarını düşünüyorum." İktidarın ekonomi yönetiminde istenilen hedefe yaklaşmadıkça bir erken seçim ihtimalinin henüz netleşmediğini söyleyen Sönmez, Erdoğan'ın yılın en azından ilk yarısında bu hedefleri gerçekleştirene kadar altyapı ve ulaştırma yatırımlarını ihmal edebileceğini, enflasyonu kontrol altında tutmaya çalışacağını kaydetti.

ERKEN SEÇİM İHTİMALİ

Sönmez, 2021'in en azından ilk yarısında erken seçim ihtimalinin zayıf olduğunu ancak yılın ikinci yarısının neler getireceğine dair bir öngöründe bulunmak için henüz erken olduğunu kaydederek, şöyle konuştu: "Tabi bu erken seçim ihtimali başka nedenlere de bağlı. Siyasetteki gelişmeler kadar ABD'de Biden'ın da yönetime geleceğini ve AB'nin mart ayı içerisinde açıklayacağı yaptırım kararlarının da bir etkisi olacak. ABD ve AB'nin bu süreçte birlikte hareket edeceğini göreceğiz. Bu ikilinin uygulayacağı Türkiye siyasetinin bir uyum mu yok itiraz mı getireceğine de bağlı. Bütün bunları görmek için beklememiz lazım."

'FAİZ KARŞITI LOBİCİLİK ŞAŞIRTICI DEĞİL'

Ulaştırma ve altyapı yatırımlarının aksaması durumunda devlet ihalelerine büyük inşaat ve müteahhitlik firmalarının faizlerin yükseltilmesi politikasına açıktan eleştiri getirdiği bir süreçte iktidarın ekonomideki bütün aktörleri memnun etmesinin mümkün olmayacağını ifaden Sönmez, "Alınan kararların her kesimi memnun etmesini beklemek mümkün değildir, bu kararlara itirazların olması eşyanın tabiatın aykırı değil, uygundur. Bu noktada inşaat sektörünün ve kontrolündeki medyanın lobicilik çalışmalarına girmesi de şaşılacak bir şey değildir. Bu arada esas olan hakim güç olarak Erdoğan'ın nasıl bir yön izleyecektir" görüşünde bulundu.

KARATEPE: REFORM SÖYLEMİ GERÇEKÇİ DEĞİL

Yalçın Karatepe ise, ekonomi yönetimin faiz artımına gidebileceğini ancak Türkiye ekonomisinde çok daha köklü ve yapısal bir sorunun olduğunu bu sorunu aşmak için etraflıca bir revizyonun zorunluluk haline dönüştüğünü aktararak, "İktidarın ekonomideki krizi aşmak için hukuk reformu tartışmalarını gündeme getirdi. Ancak buradaki beklenti finans ve bankacılık sektörünün beklentileri ile sınırlı. 2018 yılında da yaşandığı üzere politika faizi bir anda 800 baz puan artırıldı ve döviz kuru düştü" diye konuştu.

İktidarın ve ekonomi yönetiminin piyasanın beklentisini satın alarak, politika faizini yükselteceğini ifade eden Karatepe şunları kaydetti:

"Bir süredir ifade edilen hukuk reformunun gerçekleştirilebileceğini açıkcası düşünmüyorum. Son günlerde hukuk ve yargı alanında yaşanan gelişmelere baktığımız zamanda bunun gerçeği yansıtmadığını görüyoruz. Ekonomi yönetiminin hukuk reformu ile bağlantılı olarak etkili bir pozisyonda ve avantajlı bir durumda olmadığı da ortadadır.

Peki, ne olacak? Bugün toplanacak olan Para Politikaları Kurulu'nda da piyasanın beklentisini karşılayacak bir adım atılacağını ve politika faizinin yükseltileceğini görebiliriz. Ancak Türkiye ekonomisini sadece para politikaları üzerinden düzlüğe çıkartma şansınız yok. Ekonominin kritik ve acil sorunlarının aşılması için gerekli reform çalışmalarının bu anlayışla yürütülebileceğini sanmıyorum. Bu çerçevede iktidarın yeni süreçte sorunları aşabilecek bir reform sürecine gireceğini beklemiyorum."

YAPISAL REFORM ZORUNLULUĞU

Merkez Bankası'nın ve ekonomi yönetiminin sadece finans çevrelerinin beklentisini karşılayarak, reel sektörün sorunlarına çözüm üretemeyeceğini ifade eden Karatepe şöyle konuştu:

"Türkiye'deki 83 milyon kişinin ve yurt dışında yaşayanların da ekonomiden anladığı cebine giren paradır. İthal ve ihracat üzerinden süren bir reel sektör gerçeği vardır. Bu sektör gündelik yaşamımızdaki bütün ekonomik faaliyetleri de içerir. Dolayısıyla iktidarın sadece finans çevrelerinin beklentilerini karşılayarak, 83 milyonun refahı ve huzuru için bir sonuç alması mümkün değildir. Bu çerçevede ekonomi yönetiminin faizden anladığı da kur üzerinden enflasyonu dengeleyecek adımlar atmak için politika faizini yükseltmekten öteye geçemiyor. Bu noktada yapılan 83 milyonun geçimini etkileyen gıda enflasyonu, ulaşım zamları yani hissedilen enflasyonu değiştirebilecek adımlar atmak değil aksine finans sektörünün yani dar bir çevrenin beklentilerini karşılayacak adımlar atmaktır. Bu sebeple de mevcut ekonomi yönetiminin bu anlayışla Türkiye ekonomisinin sorunlarını çözülebileceğini sanmıyorum."

'DEVLET ALTYAPI HİZMETLERİNİ KENDİSİ YAPABİLİR'

'Altyapı hizmetlerinden ödün verilmemesi için faizlerin düşürülmesi gerekiyor' görüşü ile finans çevrelerinin taleplerini karşılama ikileminde kalan ekonomi yönetiminin içinde bulunduğu durumu da değerlendiren Karatepe şunları kaydetti:

"Bu ikilemden çıkmak için alt yapı yatırımlarının devlet tarafından yapılması gerekir. Yani devlet, yap-işlet-devret ya da kamu-özel sektör iş birliği yöntemlerini denemek zorunda değil. Zaten şimdiye kadar kullandıkları, özellikle kamu-özel sektör iş birliklerinin toplam kamusal maliyetinin ne kadar yüksek olduğunu hep beraber görüyoruz. Toplam maliyetin ne kadar arttığını da biliyoruz. Evet, Türkiye'nin altyapı sorunlarının çözülmesi gerekli bir kaynak da sağlanması gerekiyor. Devletin bu ihtiyaçları karşılayabilmek için duyduğu kaynağı kredi ile dış borçlanma ile ya da başka yollarla sağlayabilir."

Trump'tan Türkiye'ye yaptırımları da içeren tasarıya veto

ABD Başkanı Donald Trump, Türkiye'ye yaptırım uygulanmasını da öngören, savunma bütçesine 740 milyar dolar ayıran NDAA'yı veto etti.

ABD Başkanı Donald Trump, Kongreye gönderdiği notta, Senato ve Temsilciler Meclisinde kabul edildikten sonra onayına sunulan NDAA'yı veto ettiğini bildirdi.

Başkan Trump, "Ne yazık ki, bu tasarı, kritik ulusal güvenlik konularını kapsamaktan yoksundur ve benim, Amerika'yı öncelediğim ulusal güvenlik ve dış politika eylemlerim ile çelişmektedir. Bu yasa tasarısı, Çin ve Rusya'ya bir hediyedir." ifadelerini kullandı.

Temsilciler Meclisi ve Senatodan 3'te 2'den büyük oy çokluğuyla geçen tasarı, tekrar Kongreye dönecek ve aynı çoğunluğu yakalarsa Trump'ın vetosu geçersiz kılınabilecek.

Tasarıda neler var

Tasarının nihai halinde, Savunma Bakanlığı (Pentagon) için 635,5 milyar doları temel bütçe, 69 milyar doları savaş fonu olarak bilinen "Denizaşırı Muhtemel Operasyonlar Fonu", 8,9 milyar doları ise tasarının yetki alanları dışındaki savunmaya ilişkin harcamalar olmak üzere 713,4 milyar dolar bütçe ayrılıyor.

Bunun yanı sıra Enerji Bakanlığı bütçesi altında, nükleer kapasiteye ilişkin savunma harcamaları için 26,6 milyar dolar bütçe belirleniyor.

NDAA tasarısında, Çin'e karşı "Pasifik Caydırıcılık İnisiyatifi"nin kurulması öngörülürken, ABD'nin Pasifik bölgesindeki askeri gücünü tahkim etmek, bölgedeki ortak ve müttefiklere destek vermek üzere bu inisiyatif için Hint-Pasifik Kuvvetleri Komutanlığının bütçesine ek 2,2 milyar dolar fon ayrılıyor.

Tasarıda Türkiye detayı

Savunma bütçesi tasarısında, Türkiye'ye yaptırım uygulanmasını öngören bir bölüm de yer aldı.

Tasarıda, Türkiye'nin S-400'leri teslim almasının ABD Hasımlarına Yaptırım Yoluyla Mücadele Yasası (CAATSA) kapsamında, Rusya ile önemli bir işlem olarak kabul edildiği ve NDAA'nın yasalaşmasından sonra 30 gün içinde Türkiye'de S-400 alımına müdahil olanlara CAATSA yaptırımlarının uygulanması talep edildi.

Tasarıda, başkanın CAATSA kapsamında belirtilen 12 maddeden en az 5'ini uygulaması, yaptırımların "ithal edilen malları" kapsamaması istendi.

Bu mallar da "doğal ya da insan eliyle yapılmış maddeler, imal edilmiş erzak ve bunlara ilişkin denetim ekipmanı" şeklinde sıralandı.

Yaptırımların kaldırılmasının şartları ise şu şekilde belirtildi:

"Başkan, yaptırım uyguladıktan sonra 1 yıl içinde Kongrenin gerekli komitelerine, Türkiye'nin veya yaptırım uygulanan kişilerin artık S-400'leri veya bunların yerine herhangi bir Rus sistemini uhdesinde bulundurmadığını, Türk topraklarında Rus hükümeti veya şirketleri adına herhangi bir Rusya vatandaşının S-400'leri çalıştırmadığını teyit ettikten sonra Türkiye'den, Türk hükümetinin veya hükümet adına başka bir tarafın S-400 veya onun yerini alabilecek bir sistemi tekrar edinmek için CAATSA'nın 231. bölümünün kapsamına girecek herhangi bir faaliyete girmeyeceğine dair taahhüt aldıktan sonra yaptırımları kaldırabilir."

Tasarının 159. bölümünde ise yasalaşmasından sonra 15 günde Türk şirketlerinin yerine F-35 için parça üretecek ortakların tespit edilmesi ve gerekli işlemlerin başlatılması istendi.

Rusya ile askeri ilişki sınırlamalarını artırıyor

Tasarıda, ABD ordusunun Rus ordusu ile ilişkilerine yönelik kısıtlamalarının artırılması ve Rusya'nın Kırım'daki egemenliğini tanıyacak fiil ve faaliyetlerin yasaklanmasına ilişkin maddeler dikkati çekti.

Rusya'ya yönelik faaliyetler kapsamında, tasarı, Ukrayna'ya 75 milyonu silah olmak üzere 250 milyon dolarlık savunma yardımı yapılmasını da şart koştu.

Tasarıda, Avrupa Caydırıcılık İnisiyatifi için önceki bütçe yasalarında belirlenen 3,7 milyar dolarlık fonun tamamının, bu bütçe kapsamında da sağlanması istendi.

Almanya ve Kore'de asker sayısının azaltılmasını yasaklıyor

ABD Başkanı Trump'ın, Almanya ve Güney Kore'den asker çekme planına ilişkin ise tasarıda, gerekli şartlar teyit edilmediği sürece Güney Kore'deki asker sayısının 28 bin 500'ün altına, Almanya'daki asker sayısının ise değerlendirme süreci tamamlanmadan 34 bin 500'ün altına düşürülmesi yasaklanıyor.

Tasarıdaki, "ABD özel kuvvetlerinin ABD ortaklarına gayrinizami harp için destek yetkisini artırmasına" ilişkin bir madde de dikkati çekti. ABD, hibrit savaş ve gayrinizami harbe ilişkin strateji belgesini daha önce yayımlamıştı.

ABD askerlerinin, Finlandiya'daki Avrupa Hibrit Tehditlerle Mücadele İçin Eğitim Merkezinin eğitimlerine katılmasını şart koşan tasarıda, İsrail, Tayvan, Baltık ülkeleri, Hindistan, Vietnam ve Japonya'ya yapılan askeri yardımların sürdürülmesi talep edildi.

ABD Hava Kuvvetlerinin, gücünün ortalama 386 filo veya 3 bin 850 savaş uçağına ulaştırılmasını öngören tasarı, birçok savaş uçağının yanı sıra 93 F-35 uçağının alınması için yetki veriyor.

Tasarıda, Türkiye'nin aldığı 6 F-35 uçağının da ABD Hava Kuvvetlerince kullanılması için gerekli yetkilendirme yapılıyor.

Askeri üslerdeki generallerin isimlerinin kaldırılmasını öngörüyor

ABD vatandaşı siyahi George Floyd'un öldürülmesinden sonra yaşanan olaylarda gündeme gelen Konfederasyoncu generallerin isim ve heykellerinin kaldırılması da tasarıda yer aldı.

Tasarının ilgili maddelerinde, Konfederasyoncu generallerin isimlerinin üslerden kaldırılması için bir komisyon kurulması ve bu komisyonun 3 yılda gerekli tavsiyeleri içeren rapor hazırlaması şartı konuldu.

Dünya Bankası'nın raporunda Limak, Cengiz ve Kolin detayı

Dünya Bankası tarafından 137 ülkede 6 bin 400 ihalenin incelendiği altyapı ihaleleri raporu yayınlandı. Rapora göre Limak listede 1. olurken Brezilya'dan Odebrecht Sa ikinci oldu. Listenin üçüncü ve dördüncü sırasında ise Cengiz ve Kolin yer alıyor.

Dünya Bankası 137 ülkede 6 bin 400 ihalenin incelendiği altyapı ihaleleri raporunu güncelledi. Her yıl güncellenen listede yine Türk şirketleri ilk sırada yer aldı.

LİMAK BİRİNCİ BREZİLYALI ŞİRKET İKİNCİ

Güncellenmiş yeni listede, Limak 1. olurken, ikinciliği büyük kriz yaşayan Brezilya'dan Odebrecht Sa şirketi aldı. Limak 49 milyar dolar ile birinci olurken, Brezilyalı şirket 43 milyar dolarla ikinci oldu.

ÜÇ VE DÖRDÜNCÜ SIRALAR CENGİZ VE KOLİN'DE

Üçüncü ve dördüncü sırada da Cengiz ve Kolin var. Dünya Bankası'nın listesindeki 3.ve 4. şirketlerde Türkiye'den. Cengiz İnşaat 42.1 milyar dolar ile 3. Kolin ise 40.4milyar ile 4. sırada yer aldı.

ASKERİ ARAZİNİN BEDELSİZ DEVRİ MECLİS GÜNDEMİNDE

CHP Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Kırklareli Pınarhisar İlçesi'ndeki askeri arazinin Limak Holding'e bedelsiz olarak verilmesini Meclis gündemine taşıdı.

CHP'li Milletvekili Başarır Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un yazılı olarak yanıtlaması istemi ile vermiş olduğu önergesinde Milli Savunma Bakanlığı'na tahsis edilmiş, önceden askeri atış ve tatbikat alanı olarak kullanılan askeri arazinin Milli Emlak tarafından bedelsiz olarak, Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı Nihat Özdemir'in sahibi olduğu Limak Holding'e verildiğinin basına yer aldığını belirterek, "Milli Savunma Bakanlığı'na tahsis edilmiş olan askeri arazinin, bedelsiz olarak Limak Holding'e verilmesinin gerekçeleri nelerdir? Ne ya da nelerin karşılığında askeri arazi Limak Holding'e bedelsiz olarak verilmiştir?" diye sordu.

AB'den kritik Türkiye kararı: 4.5 milyar TL verecekler

Türkiye'deki sığınmacılara 485 milyon euro ek mali kaynak tahsis eden AB, temel ihtiyaç ve eğitim desteğini 2022 yılının başına kadar uzatma kararı aldı.

Avrupa Birliği (AB), Türkiye'nin ev sahipliği yaptığı sığınmacılara desteğini iki önemli insani yardım programı ile 2022 yılının başına kadar sürdürme kararı aldı.

AB Komisyonu tarafından yapılan açıklamada, tahsis edilen ek 485 milyon euroluk (4.5 milyar TL) mali kaynakla, Acil Sosyal Güvenlik Ağı (ESSN) ile Eğitim için Şartlı Nakit Transferi (CCTE) adlı insani yardım programlarının desteklenmeye devam edileceği belirtildi.

TEMEL İHTİYAÇ VE EĞİTİM DESTEĞİ

Bir sosyal yardım programı olan ESSN kapsamında, 1 milyon 800 bin sığınmacıya aylık nakit transferi yapılıyor, gıda gibi günlük temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri sağlanıyor. AB'nin mali desteğini sürdürme kararı almaması durumunda bu program Mart 2021'de sona erecekti. İlave destek kararıyla bu proje Mart 2022'ye kadar devam edebilecek.

DW Türkçe'nin aktardığına göre Kızılay'ın, Kızılhaç ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ile birlikte hayata geçirdiği CCTE programı sayesinde ise

yaklaşık 700 bin çocuk eğitimine devam edebiliyor. Bu projenin AB'nin bugüne kadar desteklediği en büyük eğitim projesi olduğu belirtiliyor. AB desteğini uzatma kararı almasaydı, bu program Ocak 2021'de durma noktasına gelecekti.

KAYNAK PROJELERE VERİLİYOR

Türkiye'deki sığınmacılara ilave 485 milyon euroluk mali kaynak tahsis edilmesine AB üyesi ülkeler ile Avrupa Parlamentosu Temmuz ayında onay vermişti. Sağlanan mali kaynak projeleri uygulayan hükümet dışı kuruluşlara ve uluslararası yardım kuruluşlarına tahsis ediliyor.

AB'nin desteklemeye devam etme kararı aldığı her iki program, Türkiye ile AB arasında 18 Mart 2016'da imzalanan Mülteci Mutabakatı sonrasında uygulanmaya başlanmıştı.

MÜZAKERELER ÇIKMAZA GİRDİ

Bu yılın başında Türkiye ile AB arasında yeni bir mülteci mutabakatının müzakere edilmesi gündeme gelmişti. Ancak Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Avrupa'ya kapıları açtıklarını" söylemesi üzerine Mart ayında Avrupa sınırlarına başlayan göçmen akını, AB ile Türkiye arasında yeni bir krize yol açmıştı. Tansiyonun düşürülmesinin ardından taraflar arasında müzakereler başlamış ama görüşmeler taraflar arasında yaşanan gerilimler nedeniyle sonuçsuz kalmıştı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, geçen yıllarda sık sık AB'yi taahhütlerini yerine getirmemekle eleştirmiş, Türkiye'nin ülkedeki sığınmacılar için 40 milyar dolarlık harcama yaptığını savunmuştu.

Son dakika! Beklenen Çin aşısı nihayet Türkiye'ye geldi

Son dakika haberi... Beklenen Çin aşısı nihayet Türkiye'ye geldi, aşıları taşıyan uçak İstanbul Havalimanı'na indi.

Son dakika haberi... Beklenen Çin aşısı nihayet Türkiye'ye geldi, aşıları taşıyan uçak İstanbul Havalimanı'na indi.

Bu arada dün Resmi Gazete'de yayınlanan karar ile Sağlık Bakanlığı tarafından onaylanan **Kovid-19 aşılarından** yüzde 1 oranında KDV alınacağı duyurulmuştu.

Türkiye korona aşısı için Çin ile anlaşmış ve hükümet ilk dozların 11 Aralık'ta Türkiye'ye geleceğini açıklamıştı.

Çinli şirket de Faz-3 sonuçlarını 11 Aralık'ta açıklayacağını duyurmuştu. Fakat aşılar açıklanan tarihler de Türkiye gelmemişti. Türkiye, şu ana kadar 50 milyon doz aşı sipariş vermişti.

Hukukçular, Erdoğan'ın AİHM tutumunu değerlendirdi: Bedeli ağır olur

AİHM'in Demirtaş'ın serbest bırakılmasına ilişkin kararının ardından geçmişte üç kere AİHM'e başvuran Erdoğan'dan "AİHM'in kararı bizi bağlamaz" çıkışı geldi. Kararın bağlayıcı olduğunu hatırlatan hukukçular, olası yaptırımların Avrupa Konseyi'nden atılmaya kadar gidebileceğini söylüyor

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) dört yıldır cezaevinde tutuklu bulunan eski HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın 'derhal serbest bırakılması' kararı siyasetin nabzını yükseltti.

Kararın ardından Demirtaş'ın serbest bırakılması için sosyal medya başta olmak üzere çağrılar yapılırken, Demirtaş'tan "Adaletin çökertildiği tescil edildi" yorumu geldi.

Geçmişte, 10 aylık hapis cezası, sicil kaydının temizlenmesi ve milletvekili seçilebilmek için 3 kere AİHM'e başvuran AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan, "AİHM kararı bizi bağlamaz. AİHM, bizim mahkemelerimizin yerine geçecek şekilde karar veremez" açıklaması yaptı. Anayasa'da ve Türkiye'nin imzaladığı uluslararası sözleşmede ise söz konusu kararların yorum ihtiyaç duymayacak kadar açık biçimde taraf ülkeler açısından bağlayıcı olduğu belirtiliyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın tutumunu BirGün'e değerlendiren hukukçular, kararı

tanımamanın başta Anayasa'yı ve imza atılan uluslararası anlaşmaları tanımamak olduğunu belirtirken, olası yaptırımların ise Türkiye'nin Avrupa Konseyi'nden çıkarılmasına kadar gidebileceğini vurguluyor.

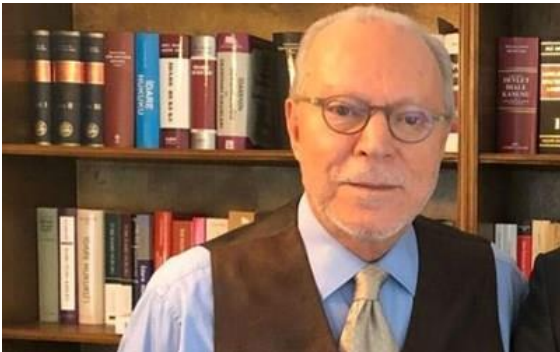
HUKUKİ YORUMU DAHİ YAPILAMAZ

Hukukçu Prof. Dr. Semih Gemalmaz: "AİHM kararı Türkiye'yi bağlamaz" diye bir şey olamaz. Tabii ki Türkiye'yi bağlar. Türkiye uluslararası sözleşmenin tarafıdır ve gereğini yerine getirmek zorundadır. Bunun hukuksal yorumu dahi yapılamaz. Gereğini yerine getirmezseniz, olacakları göğüslemeniz gerekir. Avrupa Konseyi'nden çıkmayı göze almanız gerekir. Bu sadece parlamento ile sınırlı kalmaz, bütün bir Avrupa Birliği ile olan ticari ilişkilerinizi etkiler. Türkiye'nin ticari alanda en büyük partneri Avrupa, bunu göze alabilmek mümkün mü? Erdoğan'ın yargıda reform söyleminin de hiçbir karşılığının olmadığını görüyoruz. Daha da ötesi Türkiye Cumhuriyeti yönetiminin komple inandırıcılığı kalmadı. Yargının işlemediği yönetimlerde nelerin yaşandığını görüyoruz. En basitinden ABD Başkanı Trump'ın geldiği duruma bakmak bile yeterlidir.

'BİZİ NE BAĞLAYACAK?' MERAK EDİYORUM

İdare Hukukçusu Prof. Dr. Metin Günday: Erdoğan'a göre "AİHM kararları bizi bağlamaz", öte yandan AYM kararları, Danıştay kararları, tırnak içinde söylersek "bizi bağlamaz." Peki bizi ne bağlayacak merak ediyorum. Bu gidişle bizi sanırım sadece tutuklama kararları, mahkûmiyet kararları bağlayacak.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni (AİHS) imzaladık. Anayasa'mızın 90. Maddesi'nde "AİHS ile yürürlükteki kanunlar arasında bir çatışma olursa AİHS

kararları bağlayıcıdır” yazıyor. Bu durumda Türkiye hem uluslararası anlamda hem de kendi Anayasa’sında buna güvence vermiş oluyor. “Bizi bağlamaz” demek hem kendi anayasasını tanımamak demek hem de imzaladığım anlaşmaları tanımıyorum demek olur. Elbette bunun yaptırımlarıyla karşı karşıya gelirsiniz. Avrupa Birliği zaten aşamalı yaptırım kararları aldı, bunu da mart ayına bıraktı. Bunları devreye sokabilir. Daha da kötüsü Türkiye’yi Avrupa Konseyi’nden çıkartmak gibi hamle gerçekleşebilir. Bu durumda tabii, Cumhurbaşkanı’nın dediği gibi yüzünü Batı’ya dönen değil, Batı’dan tamamen kopmuş bir Ortadoğu ülkesi haline geliriz.

ÜYELİKTE ATILMAYA KADAR GİDEBİLİR

Eski İstanbul Barosu Başkanı Turgut Kazan: Öncelikle Erdoğan’ın daha önce tam üç kere AİHM’e bireysel başvuru yaptığını hatırlatalım. Burayı bir yargı mekanizması olarak gördüğü, Türkiye’nin de Anayasa’sında bunu tanıdığını bildiği için başvurmuştur. Ben kararı duyduktan sonra Erdoğan’ın konuşmalarını bekledim ve yanılmadım. Kararlar gerçekten Türkiye’yi bağlamayacak olsa zaten çıkıp Erdoğan konuşmaz. Ama bu ülkede önce Erdoğan çıkıp konuşuyor ardından mahkemeler karar veriyor. Ülkede hukukun zerresi dahi kalmadığı için burada hukuksal değerlendirme yapmanın mantığı da kalmıyor. Bugün Erdoğan, AB ile ortak değerler vurgusu yapıyor. Ancak bu kararları tanımayarak bırakın AB’yi, Avrupa Konseyi ilişkileri tehlikeye giriyor. Konsey’in kararlarında siyasi eğilimler olsa bile, sizin buralarda anlaşmalarınız mevcut. “Uygulamam” demek, üyeliğinizin askıya alınmasına belki daha sonra üyelikten atılmanıza neden olabilir. Bunu da Türkiye’de demokratik güçlerin durumu için son derece tehlikeli görüyorum.

AİHM KARARLARI NE İFADE EDİYOR?

Anayasa’nın 90. Maddesi’nde de açık biçimde uluslararası sözleşmelere yapılan atıf, uyumsuzluk halinde bu sözleşmelerin hükümlerinin esas alınacağını belirtiyor. Dolayısıyla AİHM kararları, Türkiye açısından bağlayıcı nitelik taşıyor. Anayasa’nın 90. Maddesi şöyle: Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7/5/2004-5170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek

uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.

Öte yandan AİHM kararlarının niteliğı hakkında Anayasa Mahkemesi'nin de açık ifadeleri bulunuyor. Mahkemenin internet sitesinde yer alan AİHM kararlarına dair sayfada, şu ifadeler kullanılıyor: Mahkemenin kesin nitelikteki bütün kararları ilgili olduğu devlet açısından bağlayıcıdır. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Mahkeme kararlarının uygulanmasından sorumludur.

HDP: KARŞILAMAYA HAZIRLANIYORUZ

HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, Demirtaş'ın avukatlarıyla HDP İstanbul İl Örgütü binasında AİHM'in Demirtaş'ın serbest bırakılmasına yönelik kararına ilişkin basın toplantısı düzenledi. AİHM Büyük Dairesi'nin kararlarının kesin ve bağlayıcı olduğu vurgulanan açıklamalarda Demirtaş ve diğer siyasi tutukluların derhal serbest bırakılması istendi. Buldan "Selahattin Demirtaş'ı karşılama hazırlığı yapıyoruz" dedi. HDP Eş Genel Başkanı Mithat Sancar ise "Bu tür durumlarda göğ e bakıp ısıık çalarak bu felaketleri durduramayız. Gerçekten bu iktidardan şikayetçiyse nız gelin bu adaleti herkes için isteyelim" diyerek muhalefete çağrı yaptı.

Ankara'da 914 köy ücretsiz internete kavuştu

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, interneti olmayan kırsal mahallelerde uzaktan eğitim alan çocuklara ücretsiz internet bağlantısı yapılacağını açıklamıştı. 19 Kasım'da yaptığı paylaşımda "Aralık ayı sonuna kadar tüm köylerimize ücretsiz internet hizmeti sağlamış olacağız" diyen Başkan Yavaş sözünü yerine getirdi. Sonradan mahalle olan 914 köye ücretsiz internet hizmeti götürüldü.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş, sosyal belediyecilik anlayışıyla "insan odaklı" yeni uygulamaları hayata geçirmeye devam ediyor. Başkent'te 'öğrenci dostu' projelerle öğrencilerin hayatını kolaylaştıran Başkan Yavaş, özellikle pandemi sürecinde uzaktan eğitimin devam etmesi üzerine interneti olmayan 928 kırsal mahalleye ücretsiz internet bağlantısı yapacaklarını açıkladı. 19 Kasım'da sosyal medya hesapları üzerinden yaptığı paylaşım ile köylere 45 günde internet bağlantısı gerçekleştirecekleri sözünü veren Başkan Yavaş, bu sözünü bir ay içinde yerine getirdi. 10 köyde altyapı bulunması nedeniyle muhtarların kurulum istemediği, 4 köyde ise köy konağı yapımının sürmesi nedeniyle kurulumun ertelendiği ücretsiz internet hizmeti toplam 914 köyde tamamlandı.

HEDEF: EĞİTİMDE FIRSAT EŞİTLİĞİ

Bu hizmet sayesinde pandemi döneminde internet üzerinden uzaktan eğitim alması gereken ancak internet sorunu yaşayan öğrencilere eğitimde fırsat eşitliği sağlayan

Başkan Yavaş, planlanandan daha kısa sürede 914 mahalleyi internete kavuşturdu. İlk olarak 19 Kasım'da yaptığı duyuruda öğrencilere, "Evlatlarımızın yüzlerinde gülümseme olmak için çalışmalarımızı hızlandırıyoruz. Uzaktan eğitime devam kararı sonrası 45 günde köylerimize ücretsiz interneti ulaştırmış olacağız" sözleriyle seslenen Başkan Yavaş, yapılan çalışmaların yakından takip edilmesi için de koylereinternet.ankara.bel.tr internet adresini kullanıma açtı.

TÜRKİYE'DE BİR İLK

Büyükşehir Belediyesi Bilgi İşlem Daire Başkanı Gökhan Özcan da yapılan çalışmalar hakkında sosyal medya üzerinden yaptığı paylaşımda, "Başkentimizde ücretsiz interneti olmayan köy kalmadı. Çocuklarımızın gözlerinde ışık, yüzlerinde tebessüm oluşmasında emeği geçen, yağmur çamur demeden söz verdiğimiz tarihten önce çalışmalarımızı tamamlayan ve dünyada ilk olmamıza vesile olan tüm arkadaşlarımıza teşekkür ederiz" dedi.

Başkan Yavaş tarafından hayata geçirilen ve eğitim desteği sağlayan proje ile Başkent'te özellikle kırsal mahallelerde öğrenim gören öğrenciler ve tüm vatandaşların yararlandığı ücretsiz wi-fi hizmeti Türkiye'de bir ilk olma özelliğini taşıyor.

Dolardaki iki haftalık düşüş bugüne hazırlık işareti mi?

Alaattin AKTAŞ

24 Aralık 2020 Perşembe

✓ **Dövizde yaklaşık iki haftadır belirgin bir düşüş var. Bu düşüş acaba bugünkü PPK toplantısı öncesinde pozisyon alındığını mı gösteriyor?**

✓ **Bugüne ilişkin genel beklenti faizin 1.50 puan artırılması. Daha düşük artışta döviz yükselişe geçebilir.**

✓ **2021 adeta ters dolarizasyon yılı ilan edilecek ya... Bu gerçekten çok isteniyorsa faizin daha fazla artırılması şaşırtıcı olmaz.**

Bir buçuk ay önce olanları hepimiz biliyoruz. Dolar kuru 8.50'ye ulaşmış ve füze gibi yükselmeye devam ederken gerçekleşen iki görev değişikliği piyasaları bir anda rahatlattı. 7 Kasım'da Merkez Bankası Başkanı değiştirildi, ardından da Hazine ve Maliye Bakanı'nın istifası geldi.

Yeni başkan Naci Ağbal'ın ilk açıklamasıyla birlikte dövizde başlayan gerileme, Maliye Bakanlığı'ndaki görev değişikliğiyle iyice belirginleşti.

Para Politikası Kurulu'nun 19 Kasım toplantısında politika faizini fiili faiz olan ortalama fonlama maliyeti düzeyine çıkarması ve bu tarihten sonra fonlamanın tümüyle politika faizinden yapılacağını ilan edilmesi dövizin adeta yatay hale gelmesini sağladı.

Eş zamanlı olarak portföy yatırımlarının artıya dönmesi ve böylece dövizde görece bir rahatlama yaşanması, en azından çıkışın durması, kuru iyice durağan hale getirdi.

Ve geldik bugüne, 24 Aralık'a... Merkez Bankası Para Politikası Kurulu bugün yılın son toplantısını yapacak. Ne karar alındığını saat 14.00'te öğreneceğiz.

“1.50 puandan aşağısı kurtarmaz!”

Grafiğimizde son dönem için dikkat çeken bir eğilim var. Dolar neredeyse iki haftadır belirgin bir düşüş gösteriyor.

Niye dersiniz? Piyasa ne bekliyor olabilir ki döviz kuru gerilesin?

Gelin önce Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal 2021 yılı para ve kur politikasını açıklarken çok özet olarak ne demişti, onu hatırlayalım:

- 2021 yılında para politikasında sıkı ve kararlı duruş sergilenecek.

-Piyasa haftalık repo ihale faizinden fonlanmaya devam edilecek; gecelik faiz ve geç likidite penceresi para politikası aracı olarak kullanılmayacak.

- Ters dolarizasyon gerçekleşmesi için çaba gösterilecek.

Piyasa artık biliyor ki, Merkez Bankası politika faizim yüzde 15 dedikten sonra, koşulların değiştiği gerekçesiyle piyasayı yüzde 16.50'lik gecelik faizden ya da yüzde 19.50'lik geç likidite penceresinden fonlamayacak; böyle tuhaflıklara yönelinmeyecek. Yani piyasa haftalık repo ihale faizi yüzde 15 olarak ilan edilmişse yeni bir kararla bu değiştirilinceye kadar oranın bu olduğunu bilecek. Bu kuşkusuz çok büyük bir artıdır.

Gelelim bugün ne karar alınabileceğine... Anketler 1.50 puan dolayında bir artışı, piyasa diliyle söylersek satın almış durumda. Sanki el sıkışılmış, "1.50 puandan aşağısı kurtarmaz abi" denilmiş gibi bir görüntü var...

Sahi dolar yaklaşık iki haftadır düzenli olarak bu yüzden mi geriliyor? Belli ki Merkez Bankası'nın ne yapacağı konusunda bir kanaat oluşmuş.

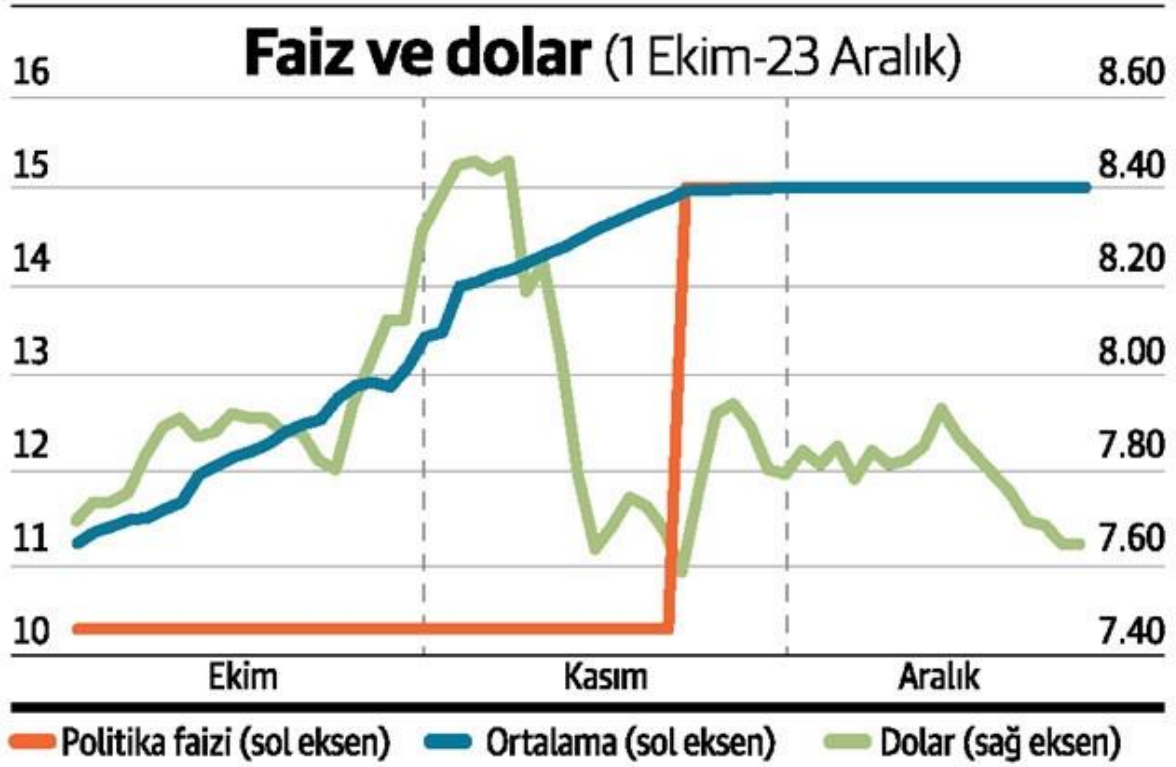
Acaba bu gerileme 1.50 puana mı denk geliyor, yoksa daha yüksek bir artış beklendiğine mi işaret ediyor?

Öyle görünüyor ki grafiğimizde yeşilin maviye doğru hamle yapmasının önlemek faizi en az 1.50 puan artırarak yüzde 16.50'ye çıkarmakla mümkün olacak.

1.50 puandan düşük artışlarda yeşil ile mavi arasındaki makas daralabilir.

Hele hele faize hiç dokunulmazsa yeşil maviye doğru tırmanır gider.

Yok eğer faiz artışı daha fazla olursa yeşil-mavi makası daha da açılır.

DÖVİZDEN TL'YE DÖNÜŞ OLACAKSA...

2021 yılı adeta ters dolarizasyon yılı ilan edilecek. Vatandaş döviz almayacak, hatta elindekini satıp TL'ye dönecek.

İyi de TL'ye dönmenin ciddi bir cazibesinin olması gerekir, değil mi.

Mevduat faizleri son dönemde belirgin olarak arttı ama bu yeterli görünmüyor. Faizdeki stopajı düşürmek suretiyle net faizin bir miktar daha artması da sağlandı; ama yine de vatandaş tasarrufunu TL cinsinden değerlendirmekten yana değil.

Eğer 2021'de gerçekten dövizden TL'ye bir geçiş bekleniyor, en azından döviz tasarrufunun daha da artmasının önlenebilmesi amaçlanıyorsa TL getirisinin daha yüksek tutulması gerekiyor.

İlk adımı atacak olan da tabii ki Merkez Bankası. Dolayısıyla her ne kadar piyasalar bugünkü toplantıda 1.50 puan dolayında bir faiz artışı bekliyorsa da daha yüksek bir artırım kararı da hiç sürpriz olmaz.

Dolarizasyon problemi nasıl çözülür?

Tuğrul BELLİ

24 Aralık 2020 Perşembe

Türkiye’de 1984 yılındaki kambiyo rejimi düzenlemesiyle ilk defa yerleşiklerin döviz tevdiat hesabı açmasına imkan sağlanmıştır. O günden beri de dolarizasyon giderek artan bir problem olarak karşımıza çıktı. Bu imkanın sağlandığı ve sonrasında 1990 yılında tam konvertibiliteye geçildiği yıllarda enflasyon oranları yüzde 50’nin üzerindeydi. TL reel faizlerin çoğu zaman negatifte kaldığı böyle yüksek bir enflasyon ortamında yerleşiklere dövizde yatırım imkanı sağlanması doğal olarak bu enstrumana daha ilk günden güçlü bir talep oluşturdu.

1984 öncesindeki yüksek enflasyon ve eksi reel faiz dönemlerinde tasarruf sahipleri birikimlerinin değerini korumak için bazı yollara başvurmuşlardı. Ancak o dönemlerde hem enstrumanlar, hem de yatırım imkanları çok kısıtlıydı. Yurtdışına ancak bağlantıları olan yüksek gelir seviyesine sahip şahıslar döviz çıkarabiliyordu. Ülke içinde ise gayri-menkul ve (daha çok ziynet şeklinde) altın yatırımları söz konusuydu. Borsa çok yeniydi ve bir yatırım aracı olarak görülüyordu. (Hâlâ da öyle, maalesef!) Yurtiçinde döviz tasarruf hesabı açılabilmesiyle sadece çok zengin bireyler değil, orta sınıflar da tasarruflarını çeşitlendirme ve dolayısıyla risklerini azaltma imkanına kavuştular. Basitçe “bütün yumurtalarını aynı sepete koymama” düsturu ile hareket eden bir tasarruf sahibi açısından birikimlerinin bir kısmını dövizde yatırmak mantıklı olabilirdi ve öyle de oldu.

Normal şartlarda konvertibilite ülkeyi rasyonel ekonomik temeller üzerinde yönetmek açısından kamu üzerinde güçlü bir baskı unsuru bile olabilirdi. Ancak hiç de öyle olmadı. 90’lı yıllardaki koalisyon hükümetleri bütçe açığını artırarak adeta ekonomiyi aşırı canlandırma yarışına girdiler. Tabii ki, bu hesapsız yarışın sonucu daha da yüksek enflasyon oldu. 90’lı yıllarda ortalama TÜFE yüzde 80’i de geçti. Hızla artan enflasyon karşısında TL faizler reel olarak eksiye düştü. Şartlar böyleyken Tansu Çiller’in piyasa ile faiz konusunda kavgaya girmesi konvertibilite sonrası ilk döviz krizimizi de beraberinde getirdi. Parasının pula döndüğünü gören yatırımcı ise o

günden sonra ne zaman elverişli bir imkan bulduysa tasarruflarının önemli bir kısmını dövizde tutmayı yeğledi.

Açık söylemek gerekirse o günden beri tasarruf sahipleri hiçbir zaman gerçek anlamda ters para ikamesine (dövizden TL'ye geçiş) yönelmediler. Sadece zaman zaman verilmek zorunda kalınan süper TL faizlerle bir süreliğine döviz alımlarını durdurdular, o kadar. (Bir tek 2008 küresel krizinde DTH'ların dolar toplamında belirgin bir gerileme söz konusu. Bu da büyük ölçüde o dönemde Euro'nun dolar karşısında çok hızlı ve yüksek değer kaybindan kaynaklanıyor.)

Bugün geldiğimiz noktada Türkiye sadece Dünyadaki dolarize gelişmekte olan ülkelerden herhangi biri değil, Dünyada en yüksek oranda dolarize olan ülke. Bundan öte dövize yatırım olgusu kah döviz büroları gibi kurumsal oluşumlar sayesinde, kah medya ve sosyal ortamlarda geniş yer bulması ile diğer hiçbir ekonomide olmadığı kadar kültürel kodlarımızın içine işlemiş durumda. İktisadi analizlerde bu olgu çoğu zaman es geçilmekte, ve sonuçta da yanlış politikalar uygulanmakta. (Dolarizasyona salt toplam mevduat içindeki oran olarak bakmayın. Yurtdışındaki menkul varlıklar, banka ve evdeki altınlar, nakit olarak tutulan dövizleri vs. de ekleyin. O zaman toplam ülke tasarruflarının çok ama çok büyük bir kısmının dövizde olduğunu görürsünüz.)

Esasen, tabii ki Türk vatandaşlarının döviz varlıkları Türkiye'nin de döviz varlığı anlamına gelebilir. Ama "gelebilir" ile "gelir" arasında bir fark var. Eğer siz Türkiye'de enflasyon başta olmak üzere iktisadi koşulları normalleştirir, yatırım ortamını geliştirir, şirketlerin ve şahısların uzun vadeyi görerek plan yapabilmelerini sağlar ve de adil ve tarafsız bir hukuk düzeni ortamı oluşturursanız, o zaman TL'ye dönme ve ülke içinde reel veya finansal yatırım yapma konusunda kimse tereddüt etmeyecektir. Kısa vadede ise para politikası ile dolarizasyonu terse çevirmek değilse bile artış hızını durdurmak mümkün. Bunun için de bugün Merkez Bankası'nın "bekleneni" yapması yeterli olacaktır.

Abdulkadir Selvi

Demirtaş, Türkçe mevlit ve cinsel taciz

24 Aralık 2020

AİHM'nin Selahattin Demirtaş kararı çıktığında Cumhurbaşkanı Erdoğan, AK Parti MYK toplantısında.

Erdoğan, AİHM'nin terörle ilgili olarak Türkiye'den giden her kararı onayladığını söylüyor. Kararın hukuki değil siyasi olduğunu belirtip "Türkiye aleyhine hareket ediyorlar. Kendi adamlarını koruyorlar" diyor. Ardından ekliyor:

"Bu karar bizi bağlamaz."

Cumhurbaşkanı dünkü grup toplantısında AİHM'nin Demirtaş kararını ayrı bir gündem maddesi yaptı.

AİHM'nin kararına iki açıdan itiraz etti.

1- Usul yönünden.

"AİHM, bu kararı iç hukuk yolları tüketilmeden alarak, istisnai bir uygulama yapmıştır. Kaldı ki biz bireysel başvuru adımını attığımız zaman Türkiye'de Anayasa Mahkemesi'ni, bir defa bütün yolları tüketme unsuru olarak gördük. Ondan sonra AİHM devreye girebilir, bu şekilde bu adım atıldı. Ama şimdi görüyoruz ki burada bütün yollar tüketilmeden AİHM, bu tür kararları alma yoluna tevessül etmiştir."

2- Esas yönünden.

AİHM'NİN BATASUNA KARARI

AİHM, İspanya'nın terör örgütü ETA ile bağlantısı nedeniyle Herri Batasuna Partisi'nin kapatılma kararını onaylamış ve "Bir siyasal partinin terörist saldırıları kınamaktan kaçınması, bazı durumlarda terörizmi zımnen desteklemesi anlamına gelir" demişti.

AİHM'NİN ÇELİŞKİSİ

Erdoğan konuşmasında AİHM'nin iki kararı arasındaki "terör" çelişkisine dikkat çekti. "Aynı mahkemenin mesela İspanya'daki Batasuna Partisi kararındaki gerekçelerle açıkça çelişmektedir. Mahkeme, Batasuna davası kararında, bırakınız şiddet

eylemlerini teşvik etmeyi, şiddet eylemlerini açıkça kınamamanın dahi cezaya konu suç sayılabileceğine hükmetmiştir. Terör örgütünün şiddet eylemini kınamamayı teröre destek olarak kabul eden bir mahkemenin, 6-8 Ekim 2014'te 39 vatandaşımızın hunharca katledilmesiyle sonuçlanan bir eylemin baş sorumlusunun tahliyesini istemiş olması, resmen çifte standarttır hatta ikiyüzlülüktür.

AIHM Türkiye nezdinde saygı görmek istiyorsa, önce dönüp kendi çelişkilerini sorgulamalıdır" diye konuştu.

SİYASİ DEĞERLENDİRMESİ

Erdoğan siyasi değerlendirmesini ise sona bıraktı. "Kobani'nin katili budur. Diyarbakır'daki 53 gencin, yavrumuzun katili budur. Oradaki Kürt kardeşlerimizi sokağa döken, ondan sonra da bu kardeşlerimizin ölümüne neden olan odur" dedi.

SİYASETTE DEMİRTAŞ HAMLESİ

Selahattin Demirtaş'ın tutukluğu siyaseti germeye devam edecek gibi. 2023 seçimleri için HDP'ye umut bağlayan millet ittifakı da Demirtaş'ı muhalefetlerinin merkezine almış durumda. Bu noktada Bahçeli'nin, Demirtaş'la ilgili yargılama sürecinin neden bir türlü sonlandırılmadığı yönündeki uyarısı önemli. Yargılama bitsin, neyin ne olduğu ortaya çıksın.

BAM BAM BAM

BÜTÇE görüşmelerinin ardından yapılan ilk grup toplantısı olduğu için Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ne diyeceği önemliydi. Erdoğan, CHP'yi hedef aldı ve Kılıçdaroğlu'nu sert bir dille eleştirdi.

CİNSEL TACİZ

Kılıçdaroğlu'nun kararlı tavır koymaması nedeniyle cinsel taciz işi CHP'ye yapıştı. CHP'de çok onurlu insanlar var. Atatürk'ün partisinin birkaç ahlak yoksununun yaptığı işle anılıyor olmasından rahatsızlar. 14 Aralık tarihli MYK toplantısında CHP yöneticilerinden, "Zamanında tavır konulmadığı için partimizin, cinsel taciz iddialarıyla anılması bizi rahatsız ediyor. Konya olayında olduğu gibi hemen harekete geçilmeli. Genel başkan düzeyinde müdahale edilmeli" dediler.

CHP'DE HESAPLAŞMA ARACINA DÖNÜŞTÜ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, daha önce "CHP'deki cinsel taciz iddialarını gündemde tutmak lazım" demişti. AK Parti'nin bunun için özel bir çaba sarf etmesine gerek yok. Zaten CHP'liler bu işi bir türlü gündemden düşürmüyor. Çünkü cinsel taciz iddiaları artık CHP'de bazı milletvekilleri, belediye başkanları ve il başkanları arasında bir hesaplaşma aracına dönüştü.

ERDOĞAN BU İŞİN PEŞİNİ BIRAKMAYACAK

Belli ki Erdoğan, CHP'deki cinsel taciz iddialarının peşini bırakmayacak. "CHP'nin eğer azıcık ar, hayâ duygusu varsa tüm bu taciz, tecavüz, hırsızlık iddialarından temizlenmeden milletin karşısına çıkmaması lazımdır. Gün geçmiyor ki bir taciz, tecavüz, hırsızlık olayı duymayalım" dedi.

TÜRKÇE MEVLİT-TÜRKÇE KURAN

SAF bir tarafım var. Belki anlamını tam bilmiyorlardır diye düşünmüştüm. CHP'li belediye olarak Şeb-i Arus'ta Mevlid-i Şerif okutmuş olalım diye düşünmüş olabilir demiştim. Ama Ekrem İmamoğlu'nun resmi Twitter hesabında görünce, eleştiriler üzerine Murat Ongun'un açıklamasını takip edince, Türkçe mevlit ve Türkçe Kuran okunmasının sehven yapılmadığı kanaatine vardım.

SİYASETEN BÜYÜK YANLIŞ

1- CHP'nin geçmişte Türkçe Kuran ve Türkçe ezan gibi bir sicili var. 1946 seçimlerinden sonra yapılan CHP kurultaylarının ana gündem maddelerinden birini bu tartışma oluşturuyor. CHP ileri gelenleri, "Türkçe ezan ve Türkçe Kuran'dan dolayı halk bizi dinsiz sanıyor, oy vermiyor" diyor. Ekrem İmamoğlu 1946'dan sonra bu işi hatırlatmış oldu ki, siyaseten yanlış.

SEÇİMDEN ÖNCE ARAPÇA YASİN, SEÇİMDEN SONRA TÜRKÇE KURAN

2- Ekrem İmamoğlu, seçim öncesinde Eyüp Sultan'da Arapça Yasin-i Şerif okudu. Şimdi Türkçe mevlit ve Türkçe Kuran okutulması ise çelişkiye yol açtı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ifade ettiği gibi, seçimlerden önce Arapça Yasin, seçimlerden sonra Türkçe Kuran. İmamoğlu'nun samimiyeti sorgulandı.

TEŞEKKÜR EDERİM

6. Anadolu Medya Ödülleri kapsamında yılın yazarı ödülüne şahsımı layık gören Anadolu Yayıncılar Derneği'ne teşekkür ediyorum. Meslektaşlarımın beni ödüle layık görmesi ise ayrı bir onur kaynağı. Başkan Sinan Burhan'a ayrı bir teşekkürüm olacak. O da bu yıl vefat eden gazeteciler Ahmet Kekeç, Ferhat Koç, Markar Esayan ve İbrahim Toru adına özel ödül düzenledikleri için. Beni en çok sevindiren bu oldu. Yeni Çağ yazarı Burhan Ayer'i'yi de rahmetle yâd ediyorum. Ödüller, alkışlar güzel ama hepsi geçici. Topraktan geldik, toprağa döneceğiz...

Faiz kritik eşikte

Esfender KORKMAZ

24 Aralık 2020

Bu gün Merkez Bankası Para Politikası Kurulu Faiz kararı verecek. Bu karar , ekonomi yönetiminin faiz direncinin bu günkü şartlara uygun değişip değişmeyeceğini gösterecektir.

Yaşadıklarımız net olarak gösterdi ki, ekonomide uzun dönemli bir perspektif olmayınca, planlama olmayınca, günü kurtarmak önemli oluyor. Ama faize takılmak günü de kurtarmıyor.

Faiz enflasyon için bir sebepmidir, sonuç mudur? Bu yanıtlara takıldığımız için bu günkü sorunları yaşıyoruz. Gerçekte bu sorunun en iyi cevabı **"tavuk mu yumurtadan çıkar, yumurta mı tavuktan çıkar"** olacaktır. Faiz ve enflasyon ilişkisi; ekonomik konjonktüre, talep yapısına, güven durumuna göre değişir.

Bu alanda tecrübelerimiz çok tazedir. Önceki Merkez Bankası Başkanı döneminde gösterge faizi 10,25'te tutulmayıpta, şartlara göre artırılsaydı, dolar 8 lirayı geçmezdi.

Hazine ve Maliye Bakanı istifa etmeden önce, Türkiye'nin beş yıllık tahvillerinin uluslararası piyasalarda iflas risk primi 525 baz puanı idi, istifadan ve MB faiz artırımından sonra 320 baz puana geriledi.

Bu gün, hükümete, yargıya karşı güven azaldığı için, ekonomi aşırı kırılgan olduğu için, Merkez Bankası'nın elinde kura müdahale edebilecek döviz rezervi yetersiz olduğundan reel faiz kurları daha çok etkiliyor.

Halen TÜFE oranı yüzde 14, yıl sonunda biraz daha artar. Bu şartlarda MB gösterge faizine göre reel çok faiz düşük kaldı. Yıl sonunda sıfır da olabilir.

Yaşadığımız eksi reel faiz doğrudan dövize, altına ve gayrimenkule talebi artırdı. Devam edecektir. Reel faiz oranları aynı zamanda Türkiye'nin risk primi olan CDS oranlarını da kapsamalıdır. Yani en az 3 puan olmalıdır. Enflasyon yüzde 14 ise reel faiz yüzde 17 olmalıdır.

Kurları tutmak zorundayız... Çünkü **Oynak kur, sistemi bozdu...** Dalgalı kur politikasının getirdiği sorunlar diğer döviz sorunları ve ekonomik sorunlarla birleşince kurlar aşırı oynak oldu. Kur artışı üretimde kullanılan ithal girdi fiyatlarının ve maliyetlerin artmasına neden oldu. Ayrıca ithal tüketim mallarının da fiyatının artmasına neden oldu.

Halen döviz sepeti yüzde 40 daha değerlidir. Merkez Bankası kurları tutmak için, Merkez bankası ve kamu bankalarının döviz satmayacağını açıkladı. Elllerinde yalnızca faiz ve TL likidite araçları olduğunu söyledi. TL arzını aşırı kırmak , ekonomide daralmanın boyutunu artırır. Bu nedenle Bu günkü toplantıda para politikası kurulu faizleri artırmak zorundadır.

Cari açıkta döviz ihtiyacını artırıyor. **İlk 10 ayda cari açık 31,1 milyar dolar oldu.** Bu yıl cari açık GSYH'nın yüzde 5'i kadar 37-38 milyar dolar olacaktır.

Gayrimenkul dışında yabancı doğrudan yatırımlar durdu ve portföy yatırımlarında çöküş var. Üstelik yerlilerde korunmak için dışarıya döviz transfer ediyor.

Yüksek risk ve faiz nedeni ile özel sektör yeni dış borç almak yerine kendi imkanları veya varsa yurt dışındaki tasarrufları ile yılbaşından bu yana 15 milyar kadar dış borç ödedi.

Merkez Bankası yüksek faizle swap yapıyor. Yüksek faiz, döviz maliyetini artırıyor.

Daha önce söylediğim özet çözümü bir defa daha tekrar edeyim; çözüm kur politikasını değiştirmek ve kurlarda görülebilir bir sisteme gitmek, Merkez Bankası kanununu değiştirerek bankayı siyasi baskıdan kurtarmak ve TL ile birlikte aynı zamanda kurları da gözetmesini sağlamak, en önemlisi ise demokrasi ve hukukta yeniden güven sağlamaktır.

İbrahim Kahveci

Zenginin finansal dengesini fakir ödeyecek

Kasım ayının başında önce Merkez Bankası Başkanı görevden alınıp yeni Başkan ataması yapıldı. Ardından ise Hazine ve Maliye Bakanı görevden affedilip yeni Bakan göreve başladı.

Koltuk boşken döviz piyasasında başlayan olumlu hareket şimdilerde de sürüyor. Dolar/TL kuru 8,85 zirvesinden şu aralar hayli uzakta.

Fakat bir şey var. Temmuz 2018'de başlayan yurtiçi döviz alımı ağustos-ekim molasının ardından yeniden hızlandı.

14 Ağustos-16 Ekim arasında 2 aylık süre zarfında BDDK verilerine göre yabancı para mevduatı 242.214 milyon dolardan sadece 242.629 milyon dolara çıkıyor. Sadece 415 milyon dolarlık bir YP artışı yaşanmış.

Oysa kasım ayının başında başlayan döviz alımı adeta yeni bir ralli havasında.

Yabancı para mevduatları 16 ekim- 30 Ekim arasında 242.629 milyon dolardan 244.492 milyon dolara yükseliyor. Hatta buradaki yükselişte parite etkisi dolar lehine işliyor.

Ben özellikle 06 kasım sonrasına bakıyorum. 06 kasım günü 248 milyar dolar olan yabancı para mevduatları 18 aralık itibari ile 257.955 milyon dolara yükselmiş durumda.

Yani MB başkan değişimi ve Bakan değişimi sonrasında yabancı para mevduatlarında 9.872 milyon dolar artış yaşanıyor.

Burada parite etkisi oldukça yüksek. Dolar/euro paritesi 1,1875'ten 1,2255'e çıkıyor. Yani yaklaşık 80 milyar avro mevduatın dolar karşılığında 3 milyarlık artış oluyor. Bu ise bize net döviz alımının yaklaşık 6,8 milyar dolara vardığını göstermektedir.

Ama bu miktar hiç az bir rakam değil. Hem de reform gibi, yeni yönetim gibi oldukça iyi bir algı döneminde bu döviz alımı gerçekleşiyor.

Bugün olaya farklı bir noktadan bakalım. Millet döviz alıyor ve tasarrufunu dövize çevirmeye devam ediyor. İyi ama kim daha çok finansal artıda. Elbette milyonerlerin oranına bakınca daha zenginler...

TL yeterince cazip değil. O zaman TL'nin cazibesi artırılmalı, yani getirisi. Ya da faizi...

Faiz artınca zaten geliri sınırlı ve tüketimi kredili olan alt gelir gruplarının bu imkanını da azaltacak.

Ekonomiyi soğutma hamlesi geliri sınırlı kesimi kredili tüketimden caydıracak ama ya başka imkan yoksa?

Büyük kısmı milyonerlerden oluşan tasarruf sahiplerinin döviz tercihi de sistemi adeta kilitliyor. Böylece fatura daha alt gelir gruplarına yükleniliyor.

Pandemi sürecinde zaten bozulan gelir dağılımı bu şekli ile daha da derinleşecek. Fakat çözüm için de elimizde imkanlar oldukça sınırlı.

Yatırım güvencesi açısından ciddi sorun yaşayan, mülkiyet güvencesinde bile yatırımlarını kısan bir reel sektör ve yabancı yatırımcı durumu var.

Böyle bir atmosferde tek çare finansal araçlar vasıtası ile denge kurmaya çalışmak oluyor. Tabiri caiz ise zor durumda kalanın yüksek faiz ödemesi gibi.

Bugün aslında bunu teyit etmiş olacağız. Risk primi, döviz ihtiyacı, itişmeci dış politika, adaletin sorgulandığı iç politika vs vs. Kısaca yönetsel sorunun tabelasını göreceğiz faiz oranlarında. Faizde görmezsek de döviz fiyatında göreceğiz bu yansımayı.

Faiz ve döviz kısılacına girmiş olan ekonomimizde fatura maalesef yine geniş halk kitlesine, yani, alım gücü düşük alt gelir gruplarına çıkıyor.

Bu bir yönetsel tercih olduğu gibi aynı zamanda yönetimin sonucu oluşan bir açmazı da işaret ediyor. O nedenle yönetimin her ne kadar "biz bunu istemeyiz" demesi de bir şey ifade etmiyor.

Çünkü faiz bir sonuç olarak karşımızda öylece duruyor.

Başlık aslında sadece parasal dengeyi ifade için yazıldı ama gerçek şu ki; alt gelir grupları sadece zenginin finansal dengesi için fatura ödemiyor. Aynı zamanda gerçeklikten kopan siyasetin de milli ve dini söyleminin faturasını ödemek durumunda. Bir tarafta iktisadi olarak hayli zor durumda bir büyük kesim...

Diğer tarafta ise siyasi itibar göstergesini maddi kamu imkanlarına bağlamış bir siyasi kadro.

Burada tercih elbette söz konusudur.

İşte o tercih bütün sonuçları doğuran ama sonuçlara yol açan iradenin çektiği çileden başkası da değildir.

Bugün bir bakıma 2021 yılının ilk işaretlerini göreceğiz.

Daha sıkıntılı ve daha derin bir atmosfer. Belki 2021 ikinci yarısı düzelme başlar.

Belki de işte o düzelme fırsatında yeni bir kriz tercihine seçim de olabilir.

İşte asıl o zaman uzun düşünmek ve krizlerin gerçek nedenini sorgulamak durumunda kalacağız. Yani bugün tercihlerinin faturasını ödeyenler desek daha makul olabilir.

24 Aralık 2020, Perşembe

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Kılıçdaroğlu çok konuştuğu için söyledikleri artık alay konusu olmaya başladı

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun adının ertesine **"gafları"** diye yazın... Google'da akıl almaz sayıda fazla madde çıkacaktır karşınıza... Bunun nedeni elbet Kılıçdaroğlu'nun akli dengesinin bozuk olması veya bilgi dağarcığının küçüklüğü değildir. Çok konuşmak durumunda olması ve bunu da kötü bir alışkanlık haline getirmesi, Kılıçdaroğlu'nu her konuşması ertesinde gülünç duruma düşürüyor. İstiklal Marşı'nı okurken "şafak" yerine yanlışlıkla "alçak" deyince **"Korkma sönmez bu alçak"** sözleri ağzından çıkan Kılıçdaroğlu'nun yapacağı en doğru iş susmaktır.

Erdoğan'ın tepkisi

Son olarak yaptığı konuşma Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın haklı tepkisi ile karşılaştı... Cumhurbaşkanı Erdoğan, AK Parti grup toplantısında Kılıçdaroğlu'nun uyuşturucu satıcılarından vergi alınsın sözüne tepki gösterdi. Erdoğan, **"Ne diyor; 'Uyuşturucu kaçakçılarına, organ mafyasına vergi'. Bu ne demek biliyor musunuz; 'Uyuşturucu satıcılığı yapabilirsiniz, organ mafyası olarak örgütler kurabilirsiniz'. Ya sen ne yapıyorsun, farkında mısın? Bu ne sapkınlıktır"** ifadelerini kullandı.

Soylu'nun tepkisi

Bir tepki de İçişleri Bakanı Soylu'dan geldi... İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun **"Sen asıl vergiyi, alınması gereken yerlerden alacaksın. Uyuşturucu ticareti yapan adamdan, organ ticareti yapan adamdan, kara parayla devleti dolandıranlardan vergi alacaksın"** sözlerini **"Allahım Ya Rabbim! Aklıma mukayyet ol..."** notuyla paylaştı.

Saçmalıyor

Sosyal medyadaki bir tepki de ilgi çekiciydi... Mine Kırıkkanat sosyal medyadan yaptığı paylaşımda şu ifadeleri kullandı:

"- Saçmalayan Kılıçdaroğlu'nun sözlerini yasal mı diye açıklamak, ayrıca bir cehalettir. 9/2 kaçak mazot, at eşek eti vs gibi normal ticari faaliyete hileli mal karıştıranlar için konulmuş bir maddedir. Uyuşturucu ya da organ kaçakçılığı

organize ağır suçtur, vergi alın denir mi?"

Batıyorlar

**"- Organ ve uyuşturucu kaçakçılığının yasalı olur mu ki vergisi olsun?
Bu ülkede Manukyan yıllarca yasal ticari faaliyet olarak genelev işletti,
vergi rekortmeni oldu. Kim ne dedi? Kemal Bey resmen saçmaladı. Tevil
etmeye çalıştıkça da batıyorlar. Kılıçdaroğlu saçmaladı."**